Edini slovenski zagovornik delavskih koristi v Wisconsinu, Minnesoti in Michiganu.

SLOVENIJA

THE SLOVENIA The only Jugoslav Newspaper in Wisconsin

OFFICIAL ORGAN OF THE "SLOVENIAN—CROATIAN UNION", CALUMET, MICHIGAN.

"Entered as second - class matter De cember 22, 1915, at the post office at Milwaukee, Wisconsin, under the Act of March 3, 1879."

No. 18. Št. 18. MILWAUKEE, WIS. MAY 6, — 6. MAJA 1921. LETO VII. VOL. VII.

Frank Kolar
Box 184

Slo... no in... no orga... ni delavci ... jo boljšo bodočnost!

POMANJKANJA PREMOGA V ANGLIJI

Preston — V več krajih Anglije je stavka premogarjev povzročila veliko pomanjkanje premoga. Mali trgovci in razvažalici premoga, nimajo več zalog, da bi zamogli zadostiti željam ljudstva, ki premog neobhodno potrebujejo. Mestni sveti so naprosili industrije, naj prodajo přemog iz svojih skladišč vsaj onim družinam, v katerih se nahaja bolezen, toda vse zaman. Kakor vse kaže se bo morala stavka v kratkem končati zadovoljivo za premogarje. — Drugo važno dejstvo pa je, da pritiska Francija tako zelo na Nemčijo, najbrže radi pritiska od strani Anglije, ki si hoče potom Francije priboriti bogata premogovna polja v Nemčiji. Ideja ni napačna, samo ne ve se, koliko bodo dosegli Francozi s svojimi zahtevami.

—o—

Dobil dovoljenje, da sme živeti z dvema ženama

Akron, O. — Italijan Giussepe Sarniola, je dobil sodnijsko dovoljneje, da sme imeti dve ženi. Ko je bil aretiran, je prišel v spremstvu stražnikov in obeh žen v policijski urad. Ženo št. 1 je poročil pred 11 leti v Italiji. Prišel je potem v Ameriko ter je pred 4 leti ženi pisal, naj pride za njim. Med vojno pa ni dobil od nje nikakega glasu ter je bil prepričan, da je mrtva. Potem se je seznanil v Pennsylvaniji z neko vdovo, katero je poročil kar tako "na koruzi". Z njo ima dva otroka, z ženo št. 1 pa enega. Na pritisk žena, da med njima vlada harmonija, je bil vsake kazni oproščen ter mu je bilo dovoljeno, da sme živeti z obema skupaj.

—o—

Poljska dobila premogovna polja v Šleziji

Berlin — Iz najnovejših poročil je razvidno, da je mednarodna plebiscitna komisija, ki je imela nalogo razdeliti gorenjo Šlezijo, prisodila industriski del Nemčiji, premogovni del pa Poljski. V delu, katerega je prejela Nemčija, se nahaja velika industrijska središča, dočim Fless, Rybnik, in Katowitz, ki so priklopljeni Poljski, vsebujejo največja premogovna polja. — Poročila iz Londona pa pravijo, da je v gorenji Šleziji nastala velika stavka in da so lastniki industrijalnih podjetij izjavilič da uničijo podjetja, če ne dobe premogovnih rovov.

IZKORIŠČANJE JEKLARSKIH DELAVCEV

Cincinnati — Gary-java korporacija, ali jeklarska družba je sklenila, da odvzame delavcem 20 odstotkov plače, dočim bo živež in neobhodno potrebne stvari, katere prodaja svojim delavcem v takozvanih "kompanijski štori" znižal samo za 7 odstotkov. To je poročal generalni organizator Ameriške delavske federacije E. L. Adams.

Gary, Ind. — Delavci tukajšnjih jeklaren so brez mrmranja (?) sprejeli znižanje plač za 20 odstotkov. Tako poroča družba. Nikakor pa ni verjetno, kajti v mestu Gary se nahaja 55,000 delavcev, od katerih jih dela samo 15,000. Mnogo njih je brezposelnih ter trpe z družinami vred veliko pomanjkanje. Več sto delavcev hodi spat, ker ne morejo dobiti prenočišč, v poslopje Y. M. C. A. Pač žalostne razmere, katere so v zadnjem času zadele delavstvo tako okruto. Lahko je kapitalistom trgati plače, ko imajo vsega v izobilju, dočim uboga delavska para naj pogine, ako nima on in njegova družina zadostne prehrane.

—o—

PREDLOG SOCIJALISTOV SPREJET V SENATU

V senatu v Madisonu je bil sprejet predlog socijalista Kleista, po katerem naj bi dobila mesta države Wisconsin pravico, da trgujejo z raznimi živili in drugimi potrebščinami.

Že dolga leta se je bil boj zoper ta predlog, katerega so zastopniki kapitalistov silno pobijali. Ako bode ta postavni predlog še potrjen od governerja, tedaj bodo mesta, kjer so dovolj pametni, da si izvolijo v mestne odbore svoje zastopnike, imela moč, da zadajo smrtni udarec oderuhom in špekulantom. Mestne uprave bodo zamogle kupiti vse potrebščine naravnost od farmarjev ali producentov in jih prodajati naravnost brez takozvanih prekupcev, kateri zvišajo cene in odirajo ljudstvo po svoji volji. V sedanji draginji je to veliki korak naprej za izboljšanja položaja revnega ljudstva. Pri temu pa si naj delavci volilci zapomnijo državnega pravdnika Morfana, katerega so izvolili; on se je trudil, da bi preprečil to postavo, ter izjavil v senatu, da je predlog proti državni konštituciji.

NASELJENIŠKA PREDLOGA SPREJETA V SENATU

Washington — Dilinghamova naseljeniška predloga je bila v senatu sprejeta s 78 proti 1 glasu. Kot znano predloga prepoveduje naseljevanje v večjem številu kot 3 odstotke vsake narodnosti, ki se sedaj nahaja v Združenih državah. Proti predlog je glasoval edinole senator Reed iz Missouri, ki je demokrat. Istotako je senatska zbornica zavrgla pripombo k predlogi, katero je stavil senator Johnson in sicer, da bi se dovolilo naseljevanje onim osebam, ki so preganjane v Evropi ali v drugih delih sveta radi političnih zločinov ali verskega fanatizma. Ako bo predloga podpisana po predsedniku, bo ista stopila v veljavo 15 dnij po izvršitvi, ter bo ostala v veljavi do 30. junija 1922. Potom te predloge, bo dovoljena naselitev v 12 mesecih 350.000 tujezemcem.

—o—

Znamenja časa

Josef Broedel, star 49 let, živeč v Milwaukee, Wis., je iskal dolge mesece dela. Pred božičem so ga odslovili v tovarni, kjer je delal celo leto in potem je romal po cesti iskajoč zaslužka štiri mesece, dokler mu ni pošel zadnji denar. Ko ni mogel več plačevati hrane in stanovanja, je šel v temni noči na Wisconsin St. most, ter skočil v vodo, da napravi konec vsej mizeriji.

Rafael Citilo v Chicagi, Ill. je hrepenel dolgo časa po svoji ženi in po otrocih, katere je zapustil v Italiji, ko je šel v Ameriko, da si poišče boljšo bodočnost. Po zimi je izgubil delo in se zaman trudil, da najde zopet drugega. V tem času pa so prihajala pisma od njegovih dragih, toda on jim ni zamogel pomagati. To je trajalo mesece, dokler ni vzelo možu zadnje moči. Pretečeni teden je še enkrat skusil svojo srečo in iskal delo dan za dnem, toda zaman in potem je segel po britvi ter si prerezal vrat. Njegova žena z tremi otroci v Italiji bodo zaman čakali na njegovo pomoč. Bil je 34 let star.

Mike Blazko v Milwaukee, Wis. je bil pošten delavec in je imel nekaj prihrankov. Ko je izgubil delo zadnjo jesen je štedil in stradal s svojo družino v upanju, da bo našel delo, predno poide zadnji denar, toda upal je zaman. Ko je videl svoje otroke gladne, je obupal in se obesil.

In najdejo se ljudje, kateri pridigajo, da je sedaj red po božji volji.

ZAVEZNIKI KUJEJO NOVE NAČRTE

Zavezniki so sklenili KONEČNI ULTIMATUM, v katerem zahtevajo od Nemčije $33,750,000.000 (sedanje vrednosti) kot odškodnino.

Trije razredi zlatih obveznic nosijo po 5 odstotkov obresti. Ena izdaja mora biti ozročena 1 julija, druga meseca novembra in tretja pa kadar bo to zahtevala zavezniška komisija.

Nemčija namerava dvigniti davek na uvoz za 25 do 26 odstotkov, vsled česar pričakuje, da bo v stanu spraviti skupaj $500,000,000 letno.

KAZEN: Zavezniki bodo zasedli rurski distrikt ter bodo pritiskali na Nemčijo, dokler ne plača odškodnine. Poleg tega bodo mogoče tudi demonstracije ob pristaniščih od strani zavezniških bojnih ladij.

—o—

Razporoke v Zdr. dr. so narasle z 22 letih za 238 odstotkov

New York — V letu 1884 je bilo v Ameriki 23,000 razporok, v letu 1916 pa 114,000. Prebivalstvo med tem časom je naraslo za 64 odstotkov, razporoke pa so narasle za 238 odstotkov. Iz tega je razvidno, da so se razporoke množile tri in pol krat hitreje, kot pa naraščа prebivalstvo. To poročilo je izdal katoliški škof Rt. Rev. Moreland iz Sacramento, Cal.

Značilno je, da je zaznamovati največ ločitev zakona med takozvanimi voditelji trgovine. Najbolj prizadetih pa je v kolikor se tiče razporok 6 okrajev iz različnih držav, katei so: Pewnee, Okla. porok 48, razporok 37; Washoe, Nev. porok 440, razporok 347; Trinity, Cal. porok 0, razporok 42; Rutherford, Tenn. porok 48, razporok 42; Union, Ore. porok 65, razporok 57; Clackamas, Ore. porok 212, razporok 196;

Skupaj porok 820, razporok 685, toraj ostane še poročenih samo 135.

Denarni baroni in njih žene se pač lahko razporočajo, ker jim služi ženitev samo za zabavo, dočim je ugobemu delavcu tudi v najkritičnejšem slučaju težko doseči razporoko, če nima potrebnega denarja.

—o—

UŠEL IZ ZAPOROV

New York — Iz Tombs zaporov je odšel brez zaprek Dominik Gilbert, ki je bil obsojen na zapor radi velikih goljufij. Da je mogel preslepiti čuvaje, je ponaredil detektivski znak ter se z istim izkazal pred vsakim čuvajem, ki ga je slučajno srečal. Sedaj ga iščejo oblasti, ker jih je tako grozovito potegnil.

IZ NASELBIN

MILWAUKEE IN OKOLICA

Čitanje je pot do izobrazbe! Dobre knjige dobite v čitalnici, ki se nahaja v Ilirijà dvorani. Uradne ure od 10. do pol 12. ure popoldne od nedeljah. Pristopnina je 50c in mesečnina samo 20c. Postanite član, ako še niste! Imamo nove knjige.

Zadnjo nedeljo se je pripeljal z avtomobilom iz Chicaga, Ill. na obisk k rojaku Frank Tamše in Frank Puncerju rojak Frank Velkovrh. Ko se je zvečer vračal s svojo ženo in rojakoma Frank Mavsar in Frank Negode nazaj v Chicago, je blizu Waukegana in Zion City ponesrečil. Izjavil je, da mu je nasproti prihajajoči avtomobil preveč posvetil s reflektorjem nakar je izgubil vodilo avtomobila in kolidiral. Njegova soproga Mrs. Elizabeta Velkovrh je bila na mestu mrtva, on, kakor druga dva rojaka pa so zadobili manjše in večje poškodbe.

William Schmidler iz Port Washingtona, ki je član zvezne velike porote v Milwaukee se bo moral zagovarjati pred sodiščem, ker je prodajal pivo s "kikom", katerega je kupoval od Port washingtonovske pivovarne, katero so oblastveni organi zaprli. Dokazano je, da je Schmidler kupil od omenjene pivovarne 13 zabojev piva. Nekateri se čudijo, kako je mogla zvezna velika porota obdolžiti kršitve zvezne suhe postave svojega lastnega člana; to se tolmači tako, da je bil ravno isti čas Schmidler odsoten. — Porota je obdolžila skupno čez 50 oseb raznih zločinov; obdolžene osebe bodo sedaj aretirane ter se bodo morale zagovarjati pred sodiščem.

Na policijsko postajo je prišel Nicholas Saronic, 939 — 46 Ave. ter je prosil policaje in detektive, naj mu povedo, da li je vredno investirati njegov denar v zlate jame v Allaski, ker je po njegovem mnenju in po navodilih drugih bi zamogel na ta način zaslužiti na dan do $10,000. Samo ob sebi umevno so mu policijski organi to odsvetovali.

Suhači so navalili na 5 domovanj ter so iskali 63 zabojev piva, katero je bilo importirano iz Port Washingtona pred nedavnim. Njih lov je bil zaman, kajti pivo so bržkone že popili, čeravno se je prodajalo za oderuško ceno 50 centov steklenica.

Okoli tisoč delavcev je izgubilo delo pri Cutler Hammer Co., od novega leta pa do sedaj. V normalnih časih je delalo pri tej družbi 2,000 delavcev, upravitelj družbe pa je izjavil v zadnjem času, da se jih bo v slučaju, da se razmere ne izboljšajo še več odpustilo. —Žalostna nam majka!

Pred sodnikom se je moral zagovarjati Lee Fredericks, iz So. Milwaukee, ker je nosil prepovedano orožje. Izjavil je, da ima veliko in lepo urejeno kokošjerejo, da pa so mu zadnje dni pokradli veliko kokoši, ter si je radi tega preskrbel revolver. Bil je oproščen.

Veliko je že bilo govorjenega, da bo mesto pričelo samo z nekako družbo, katera bo stavila stanovanja in hiše po veliko manjši ceni, kot pa razni kontraktorji. Govorica se je pač širila, toda manjkalo je potrebnega kapitala. Sedaj pa je okraj Milwaukee podpisal v skupnem znesku $50,000. Nadalje je odbor supervizorjev tudi sklenil, da se kupita dva nova avtomobila v policijske svrhe in da se kupi Bradley farma, ki leži na zapadni strani mesta ter obsega 279 akrov. Farmo mislijo preurediti v park. Kupna cena je $1000,000.

Ognjegasci iz južne strani mesta so se preteklo sredo zopet pokazali kot pravi dobrotniki človeštva. Ko je gorelo domovanje na 593 — 8th Ave., so se takoj odzvali klicu ter prišli še ob pravem času, da so rešili štiri nedorasle otroke, ki so se nahajali v hiši. Ogenj je nastal radi prevelike nesnage v kleti. Škoda se ceni na $1000.

Veliko grmenja, malo dežja, to je že stari pregovor. Tako je tudi bilo z majsko revolucijo, katero so nameravali pričeti komunistične stranke. Veliko naših rojakov je dobilo cirkularje, na katerih je bilo z velikimi črkami pisano, da 1. majnik mora privesti do revolucije itd. Bilo je tudi nekaj oseb aretiranih ter se nahajajo v zaporih in čakajo nadaljnih vladnih odredb. Smelo pa smemo reči, da se še tako lepo in mirno praznik 1. majnika nikdar končal, kakor ravno letos. Slovenci smo se tudi dobro zabavali na veselici, katero je priredilo dr. sv. Jožefa in ki je napravilo kot se čuje tudi povoljen uspeh in dobiček.

Pred distriktnega sodnika je bil pripeljan Christ John, iz Hales Corner pod obtožbo, da je kršil suho postavo in kuhal munšajn. Toda Christ se je znal salamensko dobro izrezati, izjavil je, da je res kuhal prepovedano kapljico, toda samo v zdravniške svrhe, ako bi bila njegova družina bolna. Povedal je tudi, da je potem z družino izpreminjal munšajn v zdravilo, to pa radi tega, ker ni na celem posestvu imel sveže vode, vsled tega jo je moral distilirati. Pomožni šerifi so njegovo izjavo v kolikor se tiče vode potrdili, nakar je bil popolnoma oproščen.

$500 kazni sta morala plačati Stanley Stesanek, pri katerem so našli velik kotel, kakor

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem pričel z ekspresno obrtjo. Ako rabite premog, koks, drva, ali se selite ali imate kaj drugega za prepeljati, boste postreženi točno in po zmerni ceni z našim 3 tonskim tovornim avtomobilom.

RALPH CHEPLAK

504 MINERAL STREET.

Telefon Hanover 3469-W

Premog, koks, drva, selitev, Expres.

Naročila za West Allis lahko pustite pri John Rezel, 5122 Nat'l Ave ali pri Frank Banko, 5202 Nat'l Ave ter za Bay View pri John Wohlgemuth 822 Kinnickinnic Ave.

DR. J. E. DWYER

ZOBOZDRAVNIK

URADNE URE:

Od 9. — 12. od 1. — 5. p op. in od 7. — 9. zvečer

268 FIRST AVENUE, v TR ATNIKOVEM POSLOPJU

Za vse garantiram.

PREMOG, KOKS, SELITEV, EXP.

Cenjenemu občinstvu priporočam svoj ekspress. Ako potrebujete premog, koks ali ako se nameravate preseliti, ali ako imate kaj drugega za prepeljati, vam to stori s tri in pol tonskim "trokom" hitr in po zmerni ceni

JOHN LECHNER

370 First Ave. Telefon Man. 4389

AVTOMOBILISTOM

naznanjam, da prodajam in popravljam vsakovrstne gu minaste obroče (Auto Tires), električne baterije, katere tudi napolnim in popravljam. V zalogi imam gasolin, olje in vse, kar potrebujete za svoj avtomobil.

Svoji k svojim.

FRANK HARTZER

vogal 2nd Ave in National Ave

Lovr. KONCILJA

294 — 1st Avenue

Architect & Builder

Izelujem vsakovrstno pohištvo, okna, vrata itd. po nizki ceni.

Ker sem v direktni zvezi z banko v Ljubljani, je denar, poslan skoz mene, izplačan v starem kraju zanesljivo v teku enega meseca.

Oni, ki ste zunaj mesta, pošljite denar po Money Order.

Prodajam parobrodne listke za vse črte – na Trst, Dubrovnik, Francijo, Anglijo itd.

Louis Bewitz

GOSTILNA in Foreigen Money Exchange.

5226 National Ave, vogal 53rd Avenue.

Naznanjam vsem rojakom in znancem posebno pa društvam v Milwaukee in okolici, da sem prevzel

SOUTH SIDE TURN HALL

katero priporočam v slučaju za veselice ali seje. Postrežba točna in solidna

FRANK ZAJEC

471 National Avenue, Milwaukee, Wis.

MARTIN

KRPAN!

Slikal F. Skok

KDO GA NE POZNA?

KDOR GA HOČE VIDETI V 5 DEJANSKI NARODNI IGRI, KAKO BO SEKAL BRDAVSU GLAVO NAJ POSETI VESELICO

Slovenskega pevskega kluba "ZVON"

V nedeljo dne 15. maja 1921 v South Side Turn dvorani

ZAČETEK VESELICE OB 2. URI POPOLDNE, IGRE OB POL OSMIH ZVEČER.

K OBILNI UDELEŽBI ULJUDNO VABI PRIPRAVLJALNI ODBOR

tudi veliko množino brozge in Mary Stolper, 670 — 38 Ave., ki je pa munšajn prodajala.

Preminula je najmlajša hčerka Justina družini Gustave Hofer. Pokojna je bila stara 3 leta in 7 mesecev. Pogreb se je vršil na Mt. Olivet pokopališče s pogrebnikom Ermenc. Za njo žalujejo stariši, bratje in sestre

---

Nick Stepan in Dan Popovich, sta tožila Mary Brestin za odškodnino. Ko se je vršila tozadevna obravnava, sta povedala pred sodnikom, da je enemu obljubila zakon, drugemu pa, da bo "kipala haus" za njega, vse en dan. Stephan ji je dal $40, da bi si zamogla kupiti poročno obleko, Popovich pa toži za $1,000 ker ni držala obljube. Popovich je oženjen toda že toliko časa ni dobil od žene nikakega glasu, da je uverjen, da je mrtva.

Mrs. Adele Schultz je vložila tožbo za ločitev zakona napra msvojemu možu Ottonu Sultz, s katerim že leto dnij ne živi skupaj. V obtožbi je navedla, da je njen mož hotel objemati in poljubovati drugo žensko. Sodnik je obtožbo zavrgel ter izjavil, da poljubovanje še ni nikakoršna kršitev zakona ter se ne more ozirati na to kot obtožbo.

Ko je sodišče dovolilo ločitev zakona Mrs. Mandi Matajec, 25 živeči na 258 — 1st Ave. so ji povedali, da se ne sme omožiti pred jednim letom. Toda ona jim je zasolila nazaj, da živi brez moža že pet let in lahko počaka tudi še eno leto. Pač dober poklon!

Pretekli teden je bilo kaznovanih na sodišču 7 oseb radi kršenja suhe postave. Plačali so vsak po $250 kazni. Po večini so Hrvatje iz West Allisa. Neki rojak, ki je bil pred mesecem aretiran, ker je imel v svojem žepu v steklenici prepovedano kapljico, ko se je peljal z avtomobilom, je moral plačati $100 kazni in stroške.

Štorklja je vasovala pri družini Frank Ferlitch, 555 South Pierce St., kjer je pustila dečka in pri Mike Čmelič, 198 — 30 St., kjer je pozabila hčerko.

Poročno dovoljenje so vzeli: Frank Ivančič, 483 Virginia St. 32 let, Amalija Stifter, 452 Scott St., 22 let; M. Drvarich, 66 — 12. St., 29 let, M. Dukič, 258 — 7. St., 24 let; Steve Petek, 4012 Clybourn St., 32 let, Sophie Kovačevič, 21 — 15. St. 24 let.

V četrtek 5. maja ab eni uri zjutraj je preminila po dolgi bolezni jetiki, ki je trajala leto in pol, gdč. Mary Dobnik v najlepši starosti 25 let. V zadnjih šestih tednih se je nahajala v postelji. Umrla je na domu na 1474 Lloyd St., od koder se bo vršil pogreb v soboto ob 10. uri dopoldne na Soldiers Home pokopališče. Pokojnica je bila rodom iz Mozirja v Savinjski dolini, kjer zapušča stariše, brate in sestre, v Milwaukee pa teto in strica. Bila je članica društva Balkan, S. S. P. Z.

—o—

Minnesota

Virginia — Na tukajšnjem zapuščinskem sodišču je sodnik Gilpin imel nekoliko razprav v katere so vpleteni tudi rojaki in sicer: obravnavalo se je o končni poravnavi zapuščine George Stupar in Mary Judnich; prošnja za odstavitev zastopnika je bila vložena proti Mike R. Alesich in končno se je obravnavalo glede slaboumnega Mike Grubich.

— Poročno dovoljenje sta dobila Louis Janezich, 26 in Annie Matelich, 20 oba živeča na Ely.

— Prostori, ki so bili "javna nadloga", katere je vodil Joe Sertisch, so bili sodnijsko zaprti in Sertisch se nahaja v ječi, kjer bo moral čakati še 20 dni do prihodnje obravnave.

Hibbing — Rudokopi, katere lastuje država, so pričeli istotako kot drugi z razpošiljanjem rude in nakladanjem iste na parnike. Prvi "load" je odposlala Woodbridge rudniška družba.

Eveleth — Obiskovalcem nočne šole so bile izročene diplome, ali spričevala. Pri tej priliki je imel pozdravni govor sodnik Freeman, ki je govoril o amerikanizmu in patrijotizmu. Značilno je, da je bilo ljudstvo navdušeno ter je močno aplavdiralo, ko so igrali komad, katerega je zložil rojak Godfrey Kuhel, ki se nahaja v Ameriki šele leto dnij. J. Branovick, pa je zabaval občinstvo s prepevanjem dalmatinskih pesmi, katerim je občinstvo burno aplavdiralo. Istotako je Mr. Ambrožič prišel na plan s svojimi komadi, katere je ljudstvo istotako hvaležno sprejelo.

Virginia — Sodnik Freeman je zavrgel tožbo, katera se bi imela vršiti proti Frank Noldizek, ki je bil obtožen, da je udaril Lavriča po glavi s topim orožjem. Tožitelj kakor tudi obtoženec sta se nato napotila proti domu.

Gilbert — Ob priliki zaključitve večerne šole, so učenci napravili banket, kakor tudi neko ameriško igro, v kateri so nastopili, ali nastopile tudi naši rojaki in rojakinje. Tako na primer so bile v igri Julia Erčul, Katarina Ravnikar. Pri predstavi Slavije pa so nastopile: dame Muhič, Lužar, Peternel in Zupanec in moški Adamnik, Potočnik, Zalokar, Blako, Knevs, Antončič, Pav-

lič in Žagar. — Čast dijakom, kateri se v javnih prostorih upajo pokazati s predstavitvijo naše mile domovine, kakor tudi se ne sramujejo materinega jezika. — Čast gilbertski naselbini!

Hibbing — Rudokopna družba Oliver Iron Mining Co., je sklenila, da pomaga obdelovalcem vrtov, kot prejšnja leta. Kot znano je vedno dajala nagrade onim lastnikom, katerih vrtovi so bili najlepši in najboljše obdelani. Nagrade se bodo delile edinole na najboljši krompir. Preteklo leto je bilo v seznamu za nagrade 360 vrtnarjev, med temi večina Slovencev in Hrvatov. Želimo, da bi tudi letos bili najsrečnejši slovenski in hrvatski vrtnarji.

—Katoličani mesta Hibbing nameravajo zgraditi novo cerkev presv. Rešnega telesa, kakor tudi novo šolo, hišo za sestre in dvorano za Kolumbove viteze.

Biwabik — Belgrad rudokopna družba je pričela prvič letos odpošiljati rudo. V pondeljek so pričele delati vse parne lopate. To gotovo pomeni, da se bližajo boljši časi za tamkajšnje rudarje.

Ely — Tudi tukajšnji rudniki so pričeli nakladati rudo, katero bodo odposlali v plavže. Istotako delujejo parne lopate noč in dan, da prej ko slej naložijo velike kupe rude.

Hibbing — Lastniki velikih gozdov v tukajšnjih okrajih so skelnili na svoji seji, da se napravi telefonski sistem potom katerega bo omogočeno obvestiti vse farmerje v slučaju gozdnjega požara. To je hvale vredna naprava, kajti na ta način ne bo nikoli več zaznamovati velikanske škode, katere napravijo gozdni požari, ker bodo farmerji imeli priliko se dobro in hitro organizirati napram ognju, ter na svojih zemljiščih istega sami z lahkoto omejiti.

Two Harbor — Sem je došel prvi parnik z namenom, da se naloži na njega rudo. Ker pa je primankovalo pristaniških delavcev so lastniki istega takoj pričeli nabirati delavcev in kakor se vidi iz tega bodo kmalu zaposleni vsi rudarji, eni pri nakladanju rude in drugi pa v rudokopih. Želimo, da se razmere kolikor toliko izboljšajo ter olajšajo rudarjem njih brezposelno trpljenje.

Virginia — Preminula je rojakinja Mrs. Matt Chop, stara 35 let. Poleg žalujočega soproga zapušča tudi 7 nedoraslih otrok.

Grand Rapids — Mike Uzelac iz Nashwauk-a, ki je bil obsojen v deportacijo, a pozneje iste oproščen se še vedno nahaja v okrajni ječi, ter mora čakati porotne obravnave.

—o—

Iz raznih naselbin

Avella, Pa. — Neznano kam je izginil 47 letni rojak Lovrenc Guzel. Omenjeni je že par dni govoril zmešano, ter se je bati, da se mu je pripetilo kaj hudega.

Brooklyn, N. Y. — Preminula je rojakinja Mrs. Katarina Seidel roj. Miklus. Pokojnica je bila rodom iz Pevne pri Gorici na Primorskem, v Ameriki je bila 11 let. Tukaj zapušča žalujočega soproga in 2 letno hčerko.

Cleveland, O. — 15 letni Fr. Žibert je dosegel v tukajšnji šoli rekord na pisalnem stroju. On napiše v eni minuti 144 besed. Priznan je bil prvakom vseh clevelandskih dijakov.

Joliet, Ill. — Ker so bili osumljeni, da kradejo obleko po trgovinah, so bili prijeti 4 mladiči in sicer 16 letni F. Bambič, 16 letni F. Marčič, 18 letni F. Hines, in 18 letni J. Agnick. Odpeljani so bili v ječo kjer bodo morali ostati en teden.

Steelton, Pa. — Smrtno se je ponesrečil rojak John Mavretič, star 20 let, vojak Združenih držav v Camp Jackson, Južna Carolina. Nesreča se je pripetila ko je pomagal polniti 8 palčni top. Ponesrečeni je bil šel k vojakom prostovoljno. Njegove ostanke so prepeljali na dom njegovih starišev, z njimi so prišli tudi njegovi sotovariši vojaki, ki so mu na pokopališču v zadnji pozdrav izstrelili salvo. Pokojnik zapušča tukaj žalujoče stariše ter več bratov in sester. Časten mu spomin.

— Starišem Martin Žlogar je umrl 11 letni sinček Tony za srčno boleznijo.

Cleveland, O. —V desetdnevni zapor je bil obsojen 21 letni Frank Kadunc, ker ni dvakrat enako govoril na sodišču, ko se je vršila obravnava proti roparjem, ki so ga oropali.

— V spopadu s tatom, ko je zadnji hotel vdreti v njegovo stanovanje, je bil rojak Mike Plut nevarno zaboden z nožem. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so izjavili zdravniki, da bo ostal pri življenju. Tat je ušel.

— 65 letna rojakinja Mrs. Ana Vrabec se nahaja v bolnišnici radi opeklin, katere je zadobila ko je cvrla doma mast. Mast se ji je pri cvretju vnela ter je lonec z vrelo mastjo padel na njo ter ji zadal strašne opekline.

Calumet, Mich. — Preminil je rojak Milivoj Božanič, rodom iz vasi Vodoteč, kraj Brinja, Hrvatska. Podlegel je jetiki za katero je bolehal že tri leta.

Pueblo, Colo. — Starišem John in Frances Dremelj je umrla hčerka Mary, stara 14 dnij. Poleg žalujočih starišev zapušča še 2 brata in eno sestrico.

Claridge, Pa. — Preminula rojakinja Mrs. Neža Polenšek, roj. Torkar. Pokojnica je bila stara 39 let. Rodom je bila iz vasi Danča, fara Leskovec, pri Škofji Loki. Tukaj zapušča žalujočega soproga, dva sina, dve hčeri in enega brata.

Pueblo, Colo. — Starišem Fr. in Barbara Brajda je preminula 4 letna hčerka Frances. Poleg žalujočih starišev zapušča še 3 sestrice.

Cleveland, O.— Ko se je Mrs. Hannah Kramaršič zbudila, je ugledala v sobi tatu, katerega je s kričanjem pregnala. Odnesel je le ročno torbico.

Rock Springs, Wyo. — Rojaku Ignatz Bosevicharju je pred nedavnim ušla njegova boljša polovica. S seboj je odpeljala samo 8 letno hčerko Slavko, dočim je možu pustila še štiri nedorasle otroke. Potegnila jo je z nekim Jožef Kastelicem. Rojak Bosevichar ponuja nagrado $10 onemu, ki mu javi njun naslov, ali pa oba javi oblastim. — Na lov pečlarji!

Cleveland, O. — Preteklo nedeljo se je izvršilo v našem mestu veliko nesreč z avtomobili. Joseph Ljubanovič se je obesil na zadnji del kare, ter je radi premočnega sunka padel na tir in si razbil glavo. Kmalu po tej nezgodi je izdihnil. John Pečuh, ki je bil vržen iz avtomobila, ko je slednji vozil po hribu navzdol. Dobil je take poškodbe, da bo najbrže umrl.

(Dalje na 14. strani)

Ali
Že
Veste
Zakaj
Morate
Klicati
Telefon
Hanover
4186-R ?
Kadar
Rabite
Premog,
Koks,
Drva,
Ali
Ko se
Selite
Iz ene
Hiše v
Drugo.
Imama
Tudi
Dobro
Pijačo,
Hrano,
Sobe
(Furnished
Rooms).
Za one,
Ki želijo
Igrati na
Pool Table
Ga tudi
Imava.
Dobra in
Točna
Postrežba
Priporočava se

SEM & ILOWŠEK

419 CLINTON STREET

vogal Washington St.

Milwaukee, Wis.

Dr. Hellers Aromatic je ena izmed domačih zdravil za obisti, jetra, želodčne neprilike in glavobol; čisti kri, je dober za revmatizem ter ozdravi izgubo teka in želodčni kamen. Naprodaj v vseh lekarnah ali pri izdelovatelju

LEO ROTH

555 — 3rd Street 2 floor

Telefon Lincoln 382

ICE CREAM (SLADOLED)

na drobno in na debelo dobite pri meni. Slovenska društva dobe pri večjih naročilih primeren popust. Dostavljam v vse kraje v Milwaukee in okolici.

FRANK PUNCER

5123 National Ave. Tel. West Allis 551W

Popravljalnica avtomobilov

WM. BIESEN

312 First Ave.

Vzadaj, zraven Ilirije.

ZNIŽANE CENE

Naznanjam občinstvu, da sem znižal cene vsej zlatnini in srebrnini od 10 do 30 odstotkov pri vsakemu dolarju.

Imam popolno zalogo ur, verižic, prstanov, brošk, zapestnic, medaljončkov, električnih svetilk, strojev za striženje las, britev, in na stotine drugih stvari, vse po znižanih cenah. Izvršujem popravila, za katera jamčim. —

Se priporočam

JOHN GALLUN

URAR IN ZLATAR

3123½ Grove St. (med Nat'l Ave. in Walker St.)

ZA NAŠE GOSPODINJE.

Urejuje: I. Noćeva.

Češki kolači s sirovim (mohant) nadevom

Mešaj v skledi 2 unči surovega masla, eno jajce in eno polno žlico sladkorja; potem prilij pol pinta toplega mleka, prideni nekoliko soli in vzišli kvas, ki si ga pripravila iz 2 žlic toplega mleka, iz kepice sladkorja in iz 1 unče drožja. Nato pa prideni 14 unč moke. Testo dobro stepi in pusti, da vzide. Ko je testo vzišlo, ga stresi na desko z moko potreseno, odreži od testa za drobno jajčno velikost, ga v rokah lepo zaokroži, da nastane okrogel hlebček, ki ga potem položi na dobro s surovim maslom pomazano pekačo, ga v sredi z dvema prstoma narahlo potlači, da nastane ondi jamica in ob kraju prst debel rob. Tako delaj, dokler imaš kaj testa. (Te kolače pokladaj za prst enega od drugega.) Ko je pekača polna, nadevaj jih s pripravljenim nadevom, na vsakega eno kavino žlico. Postavi jih še za četrt ure na gorko, da vzide, potem pri vsakem pomaži z raztepenim jajcem rob in potresi po vrhu z drobno zrezanimi lešniki, ki jih zmešaj z nekoliko sladkorjem. Postavi jih v precej hudo pečico, 15 do 20 minut. Pečene poberi na krožnik, posuj s sladkorjem in postavi gorke ali mrzle na mizo.

Sirov nadev

Mešaj kakih 5 unč (par pesti) sira (mohanta) iz kislega mleka, primešaj mu en rumenjak, 1 do 2 žlici kisle smetane, za eno žlico sladkorja, za ščep cimeta, par zrn soli in nekoliko drobno zrezanih limonovih lupin, iz beljaka napravi sneg in pridene še žlico krušnih drobtin in vse to narahlo zmešaj. Deni na vsak kolač žlico nadeva in vrhu nadeva še par rozin. s tem nadevom nadevaj zgoraj opisane kolače.

Orehov nadev

Polij pol funta zmletih orehov s par žlicami vrelega mleka, prideni par žlic sladkorja, nekoliko drobno zrezanih limonovih lupin in ščep cimeta, zmešašj in s tem nadevaj zgoraj opisane kolače.

Jabolčni nadev

Jabolka olupi, razreži, odstrani peške in jih stresi v kozo, prilij jim par žlic vode in toliko sladkorja, da so jabolka zadosti sladka. Nato jabolka pokrij in počasi duši, da se zmečkajo. Kadar so zdušena, jih postavi na hladno, da se nekoliko ohlade, primešaj jim še ščep cimeta in drobne zrezane limonine lupine.

Nadev iz suhih češpelj

Skuhaj pol funta suhih češpelj s toliko vode, da se narahlo kuhajo. Kuhane pa odcedi, poberi koščice iz njih, potem jih dobro sesekljaj. Deni v kozo za lešnik masla, ko je vroče, mu pridaj za žlico stolčenega sladkorja in sesekljane češplje. Prilij jim nekoliko vode, v kateri so se kuhale češplje, in jih duši par minut. Nato jih shladi ter jim primešaj drobno zrezane limonine lupine, za ščep cimeta in, če je premalo sladko še nekoliko sladkorja.

Ali pa sesekljane češplje deni v kozico in jim prilij nekoliko vode, v kateri so se kuhale, pa sladkorja, limoninih lupin in za ščep cimeta. Duši jih par minut.

Sirovi štrukeljci (zvitki) pečeni

V skledi zmešaj tri osminke kvorta gorkega mleka, eno tretino unče soli, prideni 1 jajce, 1 rumenjak in pol unče droži, ki si jih razmočila v 3 žlicah mlačnega mleka s kepico sladkorja; prideni še 1½funta moke; to testo dobro stepaj s kuhalnico, po vrhu potresi z moko, pokrij s prtičem in deni na gorko da vzhaja. Medtem pripravi nadev; zmešaj eno osminko kvorta topljene ali kisle smetane, 4 do 5 unč sira iz kislega mleka, 1 jajce in 1 rumenjak, ščep cimeta in dobro zrezane limonove lupine. Ko testo vzide, ga stresi na z moko potreseno desko (ali prt) in ga razvaljaj za mezinec na debelo. namaži z opisano nadevo, potresi z 2 unči sladkorja, 2 unče rozin in pestjo kruhovih drobtin. Testo pri tistem kraju, kjer boš začela zvijati, obreži ter zvij kakor štruklje, zreži jih na tri prste dolge koščke, na pomazano ploščo pokladaj dva prsta vsaksebi, postavi na gorko. Ko vzide, z jajcem pomaži, peci v precej vroči pečici približno pol ure. Potresi s sladkorjem in daj gorke ali mrzle na mizo.

Mešan šartelj

Najprej pripravi v skledico 1 unčo droži (kvasu), 4 žlice mlačnega mleka in žličico sladkorja ter skledico postavi v stran, da droži vzhajajo. Medtem vmešaj posebej v skledi 3 unče surovega masla, 3 rumenjake, 3 unče stolčenega sladkorja, drobno zrezane limonine lupine in vanilje, vmes pa prilij počasi tri osminke kvorta toplega mleka. Potem prideni nekoliko soli, shlajene drože in 1 funt moke ter napravi testo, ki ga s kuhalnico dobro stepi. Ko si tako pripravljenemu testu primešala še 3 unče zbranih in opranih rozin, ga stresi v lončeno kozo, ki mora biti dobro pomazana in ki jo smeš s testom napolniti le do polovice. Ko je šartelj v kozi na gorkem že vzhajal, ga postavi v vročo pečico, da se speče.

Črešnjev kolač iz vzhajanega testa

V skledi zmešaj pol pinta gorkega mleka, 2 unči surovega masla, 2 unči sladkorja, 1 jajce, 2 rumenjaka in 1 unčo droži, ki si jih razmočila v štirih žlicah toplega mleka, s kepico sladkorja, vse to malo osoli ter prideni še 2 funta moke. Testo dobro stepi s kuhalnico in prideni še malo drobno zrezane limonine lupine in deni na gorko, da vzhaja. Ko je dovolj vzišlo, ga stresi na pomazano pekačo (pleh), ki ima ob kraju rob, ga z dvema žlicama lepo razravnaj po vsej pekači. Po vrhu testo obloži s črešnjami brez pecljev in peškov, druga poleg druge, pusti še četrt ure vzhajati, nakar ga peci v srednje vroči pečici pičle pol ure. Pečenega zreži na kose in potresi s sladkorjem.

Sladke preste

Napravi testo iz pol funta moke, 1 rumenjaka, malo soli, žlice sladkorja, eno tretjino unče kvasa v par žlicah mleka namočenega, osminko kvorta gorkega mleka in 1 unčo masla. Testo v skledi dobro zmešaj in na deski pogneti. Potem napravi iz tega majhne preste, katere zloži na pomazano pekačo. Postavi jih na gorko, pokrij s prtičem, da vzhajajo. Potem jih pomaži z jajcem ter speci. (Če hočeš, pečene pomaži z razmotanim beljakom in posuj z vaniljinim sladkorjem.)

Jabolčne kapice

Deni v lonček ⅛ kvorta toplega mleka, žlico sladkorja in 1 unčo kvasa, zmešaj in postavi v stran, da vzide. V skledo pa deni 1 kvort pšenične moke, napravi v sredi luknjo, vlij vanjo ⅛ kvorta toplega mleka, žlico soli, 1 žlico kisle smetane, 1 jajce in vzhajani kvas, vse to skupaj s kuhalnico dobro zmešaj in stepaj približno četrt ure, potresi testo z moko, pokrij ga s prtičem in postavi na gorko, da vzide. Med tem nastrgaj 5 olupljenih , srednje debelih kislikastih jabolk, odstrani jim peške, jim pridaj za žlico sladkorja, pest krušnih drobtin, za žlico rozin in velik ščep cimeta. Testo stresi na desko, ki je potresena z moko in ga razvaljaj za prst na debelo. Potem ga razreži v štirivoglate krpice, ki naj bodo štiri prste dolge in toliko široke; na vsako krpico položi polno kavino žličico jabolčnega nadeva, zavihni vse štiri vogale proti sredi, tako da se sprimejo na vrhu in pokrijejo jabolka. Polagaj jih na pomazano pekačo, eno zraven druge za prst narazen, pokrij jih s prtičem in postavi za četrt ure na gorko, da vzhajajo. Potem jih pomaži z raztepenim jajcem in potresi z drobno zrezanimi lešniki ali mandelji in s sladkorjem. Te kapice peci v srednje vroči pečici kakih 20 do 25 minut. Pečene zloži na krožnik, potresi s sladkorjem in postavi gorke ali mrzle na mizo.

ČEVLJI!

Ako so vaši čevlji potrebni popravila, ne zavržite jih, ampak jih prinesite k meni, da vam jih popravim. Delo trpežno in nizke cene!

ANTON PUSHAVAR

447 — 51 Ave

1½ bloka severno od Nat'l Ave

JOHN ERMENC

Real Estate in javni notar.

Edini slovenski licencirani Real Estate.

511 National Avenue

Opravljam vse notarske posle, izdelujem lastninske liste (deeds) in zemlj. pogodbe (Land Contracts). Pošiljam denar in skupno z L. Bewitzom, prodajam parobrodne listke za vse kraje. Vsako delo izvršim pa najnižji ceni.

GOSTILNA

JOHN LENKO

265—1st Ave. (vog. Park)

FRITSCH BROS.

Florist

CVETLICE IN VENCI

581 National Avenue

Milwaukee, Wisconsin

Telefon Hanover 3680

Slovenci, Hrvati in Srbi!

ZASTOPNIK SEM AMERICAN EXPRESS CO.

POŠILJAM DOLARJE, KRONE V VSE DELE SVETA

Krone in dinarje nakazujem iz mojega naloženega denarja iz Zagreba.

ZASTOPNIK sem vseh parobrodnih črt. **Dobiti vam zamorem vaše sorodnike iz stare domovine.** JAVNI NOTAR. Izdelujem vsa notarska dela.

REAL ESTATE. Kupujem in prodajam hiše in lote

JOHN KAURICH

124 — 5th St. Telefon Grand 3112

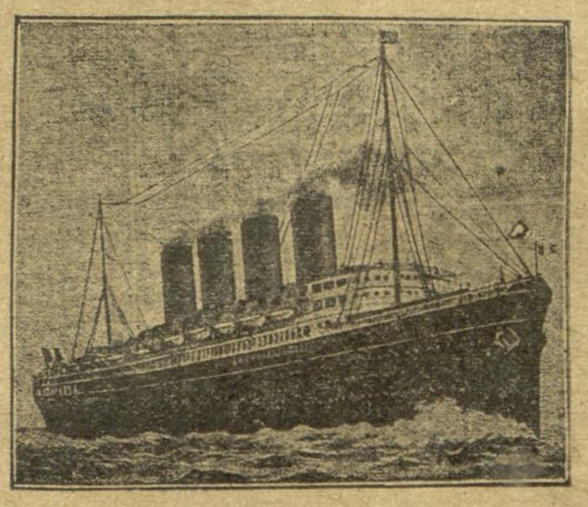

BREZPOSELNOST V ITALIJI

Rim — Med italijanskim delavstvom, ki je najbolj revolucijonarno na svetu, je pričela razsajati brezposelnost. Delodajalci hočejo na vsak način uničiti delavske unije. Koncem vojne je bila italijanska buržoazija politično in ekonomično zelo slaba. Vojna se je upirala na dejstva in je na ta način isto postalo gospodar časa. Organizacija italijanskega delavstva so bile med vojno zelo močne, toda se je njih moč in sila pričela koncem vojne majati.

Delodajalci zahtevajo na vsak način, da se skličejo nove volitve ter upajo, da bodo v pričakovanih volitvah komunisti in socijalisti popolnoma poraženi.

Fašisti ali bela garda so pričeli požigati urade delavskih organizacij. Doslej so požgali že trideset zbirališč delavskega sveta. Veliko članov delavskega sveta je bilo pomorjenih, na tisoče pa je ranjenih ter se nahajajo v bolnišnicah. Fašisti so si nadeli nalogo, da njih boj ne sme biti samo proti komunistom in socijalizstom, pač pa da uničijo tudi organizirano delavstvo ter njih posestva in lastnino.

—o—

POROČENA V UBOŽNICI

San Diego, Cal. — Pred 50 leti se je pričelo ljubavno razmerje med Teo La France in Anna Crower v nekem malem mestecu v Canadi. La France je sedaj star 73, Anna pa 72 let. Po naključju sta se sešla v ubožnici mesta San Diego ter sta si dobila vsa potrebna dovoljenja, da sta se poročila. La France je utemeljil svojo zahtevo s tem, češ, da nista mogla biti združena prej, naj se jima vsaj dovoli skupaj umreti. Pač huda ljubezen, ki po 50. letih še ni zarjevela!

—o—

ŽIDOVSKI RABI PROTI NEŽNEMU SPOLU

New York — Rabi Aaron je izjavil, da je sedanji svet poln "hudičevk". Rekel je, da je brezštevila vampirjev v ženski podobi, ki hodijo od hiše do hiše ter kradejo ženam ljubeče soproge in otrokom skrbne očete. Po njegovem mnenju dekleta sedanjega časa, ko so stara 16 let, vedo več o življenju kot pa naše prababice v 60. letu starosti. Od vrha do tal je sedajnje družabno življenje popolnoma gnilo. Skoro, da moramo pritrditi moži, ki je gotovo dobro poučen o vsem delovanju takozvanih "pokvarjenih" žensk.

—o—

Ženska, mačke in psovi

Chicago — Miss M. Bamsford je zadnja štiri leta živela skupaj s 30. psi in 18. mačkami. Sosedje so se nad tem zgledovali ter jo naznanili zdravstvenemu uradu, ki je takoj ukrenil potrebne korake, da se je Bamsford uradno izgnalo iz stanovanja. Pohištvo so ji pometali na ulico, pse in mačke pa postrelili. Po izjavi sosedov je Miss Bamsford spala vedno na tleh med svojo "družino" in ko so ji trije psi poginili, jih je lastnoročno nagačila ter imela v sobi kot okrasek. Pač čudna ženska, ki rajši živi z živalmi kot pa z ljudmi!

—o—

Sorodnik ex-carja toži za ločitev zakona

New York — Veliki knez Sergej Faley Lewitzky, ki je krvni sorodnik ruske carske rodbine Romanoff je pričel v New Yorku tožbo za ločitev zakona od svoje žene. Njegova obtožba je naperjena proti Rush Rogers-u, v New Yorku ter zahteva od zadnjega $50,000 kot odškodnino, ker mu je zapeljal ženo.

Lewitzky je izjavil, da je bil po končani vojni cestni pometač, potem urednik na morskemu pomolu, ter je nadziral izvažanje, naposled pa se je boril v Kolčakovi armadi. Njegova žena velika knjeginja Galina, pa je med tem ko je bil on odsoten, pričela razvijati "prijateljstvo" s Rogersom, nakar je tudi z njim odšla v Ameriko.

—o—

ZLATA ŽILA V MINNESOTI

St. Paul — V urad državnega avditorja so prišli štirje možje ter vložili prošnjo za dovoljenje, da bi smeli kopati zlato v Iron Range okrožju. Svojih načrtov niso hoteli predložiti.

—o—

DOBIČEK CUNRAD PARODNE DRUŽBE

New York — Letno poročilo Cunard parobrodne družbe za leto 1920 kaže čistega dobička 1,181,620 šilingov (okoli $5, 000,000), dočim je dobiček leta 1919 znašal par tisoč dolarjev več.

—o—

Otroci stradajo

Organizacija Childrens Aid society v New Yorku je vodila zadnje mesece natančno preiskavo v prehrani otrok tega mesta in sedaj objavljeni podatki kažejo, da je v New Yorku 20 odstotkov otrok, kateri ne dobe dovolj hrane, ali pa tako slabo hrano, da ne zadostuje, da bi ostali pri zdravju ali se pravilno razvijali. -Od vsakih pet ortok, je eden, ki je nezadostno prehranjen. Skupno število teh revnih otrok znaša preko dvesto tisoč.

—o—

Denar za psa

Neka Ema Hudsen, ki je pred kratkim umrla v New Yorku, je zapustila veliko svoto denarja, katerega obresti znašajo letno 8000 dolarjev. V oporoki je določeno, da se mora ta vsota rabiti izključno le za prehrano njenega psa, katerega je prevzela neka družina na "board". Še le po smrti tega gospoda s štirimi nogami imajo sorodniki pravico do denarja, potem ko se je porabila vsota 3500 dolarjev za dostojen pogreb in primeren prostor za grob njenega štirinožnega ljubimca.

—o—

Krmil svinje z mrliči

Češki časopis "Jihoc Listy" poroča, da so zaprli v nekem trgu blizu mesta Budjevice cerkovnika, kateri je ob enem opravljal posel pogrebnika. Mož je namreč izkopaval trupla ravno pokopanih oseb in jih krmil svinjam. Na sled so mu prišli skozi njegovo neprevidnost. Neki družini je namreč umrla mlada deklica in mati ji je položila v krsto njene igrače. Nekaj dni kasneje pa je videla na svoje začudenje, da se hčerka cerkvenika igra z ravno istimi igračami, ki jih je imel 12 letni umrli otrok. Ko je igrače natančneje ogledovala, je slučajno zagledala v nekem kotu ležati več človeških kosti in to je naznanila sosedom, kateri so pod vodstvom župana šli na cerkovnikov dom, kjer so našli veliko množino človeških kosti v svinjaku.

Cerkvenik je priznal, da je že v vojnem času izkopaval umrle ljudi in jih krmil svinjam.

—o—

Znamenita iznajdba avstrijskega zdravnika

V kliniki v Gradcu so pred nekaj tedni preizkušali znamenito iznajdbo Dr. Pregla, ki obstoji v tem, da se lahko stavi vsaki osebi nove zobe in sicer ne na stari način plombiranja, temveč po popolnoma novi metodi. Dr. Pregl je namreč iznašel po dolgih letih neko tekočino, s pomočjo katere je mogoče staviti zob vsaki osebi na ravno isto mesto in ravno na isti način, kakor je popreje stal izdrti zob. Tekočina omogoči, da se izdolbe v zaraščeni čeljusti stara zobova doblina in v njo se stavi novi zob ali stari ako je bil na primer izbit ali vsled bolečin izvlečen od zdravnika. Zob se potem zaraste in stoji trdno kakor drugi naravni. V zdravniških krogih vlada veliko zanimanje za to čudovito iznajdbo, katera bode popolnoma izpremenila zobozdravništvo.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Potrtim srcem naznanjamo, da nam je dne 24. aprila 1921 za vedno zaspala naša najmlajša ljubljena hčerka

JUSTINA HOFER

stara samo 3 leta in 7 mesecev. Iskreno se zahvaljujemo vsem prijateljem za izkazano sožalje kakor tudi Mr. in Mrs. Joe Kopušar, Mrs. Mary Nerat, Mrs. in Mr. Albin Gloyeck, Mr. in Mrs. Frank Jager, Mrs. Fanny Plesec, Mrs. in Mr. Chas. Herman, Mr. Joseph Horvat, Mrs. Ana Gričar in Mrs. Angela Drofelnik za podarjene vence. Enako se zahvaljujemo tudi pogrebniku Frank Ermenc za izkazano nam točno postrežbo.

Žalujoči ostali:
Rodbina **Gustave Hofer**
174 So. Bay St.
Mliwaukee, Wis.

IZ URADA DRUŽBE ILIRIA

Vsem delničarjem družbe Iliria se naznanja, da je prevzela družba Iliria vsa poslopja nazaj na dražbi, ki se je vršila dne 30. aprila, ker bi drugače delničarji izgubili na svojih delnicah, če bi se bilo prodalo po ponudeni ceni.

John Lenko, tajnik.

ZAHVALA

Podporno društvo sv. Jožefa se najlepše zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k tako prijetni zabavi zadnjo nedeljo 1. maja. Predvsem se zahvaljuje društvo Slov. Pev. Kluboma "Zvon in Danica", ki sta se v tako velikem številu udeležila zabave in nastopila s krasnimi pesmami. Nadalje se zahvaljuje slov. društvom, katera so se udeležila veselice korporativno ter tako pomagala k lepemu napredku na financijalnem polju. — Najlepše pa se zahvaljuje igralkam, ga. Tončki Scherbichler, ga. Mary Pornath in gdč. Annie Kelvišar, ki so tako požrtvovalno in dobrohotno se udeleževale vaj in za njih izvrsten nastop. Torej kliče vsem skupaj iskreni Bog povrni in na svidenje na vaših prireditvah! Odbor.

Expres, premog, drva i. t. d.
Ako potrebujete premog ali drva, ali če se selite, vam stori to
JOHN GORIŠEK
475 Virginia St. Han. 3817-W

NA PRODAJ
hiša z več sobami in prostorom za grocerijo. V hiši se nahaja tudi ledenica, tako, da se lahko vodi istočasno mesnico. Najemnine prinese $90.00 na mesec. Lota 30x120.

Hiša je 24x72. V gornjem nadstropju se nahaja 8 sob in spodaj 4 poleg prostorov za grocerijo ali mesnico.

Za pojasnila vprašajte v uredništvu lista Slovenija, ali pri lastniku Mr. Jovo Goronja, **498 — 55 Ave.**, West Allis, Wis

Posebna razprodaja samo 1 te
Razprodaja samo en teden
Moški rujavi angleški čevlji vredni $12 za $7. Moški, ženski, in otročji šolenčki iz klobučine ter Juliettes, navadna cena $3.00, sedaj $1.75.
Navadna cena $2.00 sedaj $1.00
H. LEMAY
320 First Ave. ena vrata sev. od National Ave. Odprto zvečer. 20 let v tej obrti na First Ave.

SALOON, RESTAURANT & ROOMING HOUSE NAPRODAJ
Zraven se dobi vso pohištvo in oprema. Na Reed St. blizu Lake St.. Dober prostor za napraviti denar. Vprašajte pri
WATERS & WATERS
377 National Ave.

NAPRODAJ hiša s 10 sobami za veliko družino v dobrem stanju. Kopalnica, plin, gretje na toplo vodo, klet iz opeke. V ozadju cottage s 5 sobami in cementno kletjo. Vprašajte na
702 Washington St.
Tel. Orchard 1946

Pojasnilo in kritika učenja in predlogov znanstvenega socializma

DR. J. E. LEROSSIGNOL
Dekan "kolegija trgovske administracije" na unverzi Nebraske in pisatelj "Monopol v preteklosti in sedanjosti", "Pravoverni socijalizem" in "Državni socijalizem v Novi Zelandiji".

Socijalizen mi samo predlog za reorganizacijo človeške družbe z zasebnim kopitalom vred in zasebnimi kapitalisti, odstranjenimi na tak način, da bi postal kapital sveta last ljudstva, države ali pa samega delavstva; tudi ni to samo gibanje, da se spremeni produkcija zasebnih dobičkolovcev v korist splošnega občinstva; tudi ni samo poizkus, da se pride s temi sredstvi do sodelovanja, mesto tekmovanja, ampak predlogi socijalizma temeljijo na skupni doktrini, formuliranih po Karl Marksu kot principi fundamenta za vzrok potrebe takih izprememb.

Te doktrine so del socijalizma ravno tako, kot seštevanje množenje in odštevanje, ki je vse del matematike. Socijalizem ne obstoji ne brez ene, ne druge teh doktrin. Tisti kdor ne pozna teh doktrin do dna, ali iste ne sprejema med svoje prepričanje, on ni pravi socijalist, neglede kako se sam naziva.

V pojasnilo naj navedemo nekaj glavnih ekonomičnih principov znanstvenega socijalizma v kratki in kolikor mogoče preprosti obliki, tako, da ga bo vsakdo lahko razumel v kolikor mogoče; istotako bomo skušali razjasniti napake socijalizma.

Pisatelj teh vrstic je Dr. J. E. LeRossignol, ravnatelj učnega zavoda za trgovsko administracijo na univerzi Nebraske.

Pisatelj je poznan kot eden najpoznanejših ekonomov v Združenih Državah Ameriških. On je pisatelj razprave "Monopol sedaj in v preteklosti"; on je spisal tudi "Pravoverni socijalizem" in "Državni socijalizem v Novi Zelandiji."

Navedli bomo trinajst točk po številu, katere so bile spisane za in objavljene po Amerikanski konštitucijonalni Ligi Države Wisconsin kot del izobraževalnega dela v podporo idealov Amerikanizma, in v nasprotstvo revolucijonarnemu radikalizmu.

Skupno je 14 člankov, ki izhajajo zaporedno v vsaki številki Slovenije. Članek, ki ima pred seboj zvezdico (*), je v tej številki.

Uvodnik in Vera socijalizma;
Sekte socijalizma;
Materijalistično razumevanje zgodovine;
Marksova teorija o naraščajoči mizeriji;
Marksova teorija o vrednosti;
Marksova teorija o prebitni vrednosti;
Socijalistična ekonomija o mašineriji:
Kriza socijalistične teorije;
Marksova teorija o koncentraciji kapitala;
Prerokovanje Marksa o izključitvi srednjega razreda;
*** Marksova teorija o razrednih bojih;**
Socijalna revolucija;
Boljševizem ali diktatorstvo proletarijata.

MARKSOVA TEORIJA O RAZREDNEM BOJU

Ako se pogleda Marksov sistem do dna, je to filozofija zgodovine, kar je najbrže vzrok, zakaj skušajo višji kritiki socijalizma razločevati med bistveno potrebnimi in nepotrebnimi doktrinami. Pravoverni socijalisti pravijo, da se ne more vzeti noben posamezen del iz te velike zgradbe, brez oslabitve ali uničenja celote, toda razkolniki so prepričani, da je sistem poduprt in močnejši, ako se odstrani začasne upore, ki so služile svojemu namenu in ako se dovoli, da se poslopje postavi na glavni temelj.

Tako popuščajo revizionisti ali pa pojasnujejo tako, da so izgubili že skoraj popolnoma Marksove teorije, toda še vedno verujejo in uče, da so vladajoči razredi vedno skrajno izizkoriščali maso naroda, in da te mase potem, ko so se dolgo bojevale proti tiraniji izkoriščevalcev, se bližajo sedaj svoji odrešitvi. Ako zamorejo revizionisti opustiti del svoje vere ter ohraniti ostanek, to se še bo videlo, toda njihova odkritosrčna priznanja služijo, da zmanjšujejo polje razpravljanja ter spravijo v očitno olajšanje svojo temeljno razumevanje človeškega življenja in zgodovine.

Z veličastno gesto pričenjata Marks in Engels svoj komunistični manifest takole:

"Zgodovina vseh dosedanjih obstoječih družb je zgodovina razrednih bojev. Svobodni mož in suženj, patricij in plebejec, gospodar in služabnik, obrtnik in rokodelec, z eno besedo, zatiralec in zatiran, sta si stala v vednem nasprotju eden proti drugemu, ki sta bojevala brez prenehanja sedaj skrit, sedaj javen boj, boj, ki se je vsikdar končal, ali z revolucijonarno rekonstitucijo družbe v splošnem, ali pa s splošnim uničenjem nasprotujočih si razredov."

Hegel in Darwin

Akoravno se ni teorija o razrednem boju pričela z Marksom ali Engelsom, vendar pa gre tema dvema kredit, takšen kot je, da sta vzela teorijo kot mojstrski ključ človeške zgodovine. V tem so sledili temu razni možje kot Hegel, ki je smatral vesoljstvo kot stopnjevalno odpiranje idej v celi vrsti konfliktov in kompromisov, razen Fechner-a in drugih "novih Hegeliancev", in ravno ti so obrnili proces; postavili so materijalno vesoljstvo naprej, ki določuje enak karakter človeka v teku zgodovine.

To je bilo pred časom Darwina, katerega "vir specij" je izšel v letu 1859, od katerega časa naprej so se skušali socijalisti prilagoditi teoriji razrednega boja s teorijami Darwina o boju za obstanek in naravno izbirko, akoravno brez zadostnega uspeha. Še le leta 1888, je Engels rekel, da so teorije ekonomičnega določevanja in razredni boji bili namenjeni, da doprinesejo iste vrednosti zgodovini, kot je storila Darwinova teorija za biologijo. Med tem ko je dal Engels popolen kredit Marksu je rekel:

"Da je bila vsa zgodovina človeštva (odkar je razpadla primitivna rodovna družba, ki je lastovala zemljo v skupnem lastništvu), je bila to zgodovina razrednih bojev, bojev med izkoriščevalci in izkoriščanimi med vladajočimi in zatiraninu razredi; da tvori zgodovina teh razrednih bojev celo vrsto evolucij, v katerih je danes dosežena stopnja, kjer ne more izkoriščani in zatirani razred doseči svojega osvobojenja, ako istočasno enkrat za vselej ne osvobodi družbe v splošnem vsega izkoriščanja, zatiranja, razrednih razlik in razrednih bojev."

Moderni socijalisti, sledeč Morganu in drugim antropologistom, mislijo navadno o primitivnih družbah, kot o nekaki vrsti komunističnega raja, kjer bi bilo le prav malo ali bi ne bilo celo nobene privatne lastnine, nobenega razrednega boja ali kakoršnegakoli izkoriščanja. To je vsekakor, kot večina idejalnih želj v preteklosti, samo nekoliko več kot bajka. Dr. R. H. Lowie, član Ameriškega muzeja naravne zgodovine piše v svoji zadnji knjigi "Primitivna družba" (1910), da je tako pojmovanje "neznosno krivo", glede zemlje pa piše sledeče:

"Tako vodi natančna študija samo ene, čeravno velike površine zemlje, do zgodovinske rekonštrukcije, ki naravnost nasprotuje socijologičnim dogmam pravodavnega komunističnega **lastništva. Ta pogoj ne izgleda tako univerzalen, ampak kot skrajno specijaliziran slučaj, ki je prej pozno kot zgodnjo razvijanje."**

Teorija o viru razredov

Samo ob sebi umevno je, da je Marksova teorija o razrednem boju tako domišljujoča kot je pripovedništvo privitivnega komunizma. Pripovedka se glasi nekako takole: V komunističen raj, kjer ni ničesar slabšega kot kanibalizem in človeške žrtve, se priplazi kača privatnega lastništva, čemu sledi sužnost, izkoriščanje, razredni boj in brezmejna agonija, dokler ne nastane tako nasprotje, da stre stare teorije, njeno mesto pa prevzame kaos temnih časov.

Potem nastane polagoma fevdalni sistem, vsaj v zapadni Evropi, in stvorila se je nova stratifikacija z baroni in višjim duhovništvom na vrhuncu, nekoliko meščanov in svobodni najemniki v sredi velike mase tlačanov, ki so navezani na zemljo za obstoj svojega življenja. Razredni boj se zopet prične, dokler ni moč baronov zdrobljena, buržovazija postane močna, fevdalizem izgine in tedaj je nastopila doba modernega komercijalizma, kapitalizma in mezdnega suženjstva.

Pod kapitalizmom se zopet nadaljuje razredni boj, toda sedaj proletarijat, osamosvojen, in koncentriran v velikih mestih, ki se po številu vedno množi, ki je reven in razredno zaveden, ki absorbira srednji razred koraka proti trdnjavam kapitalizma. Ostane še le malo magnatov, ki se hočejo zoperstavljati in se braniti s svojimi velikanskimi stroji produkcije; oni si kopljejo prav in za prav svoj lastni grob. Prej ali slej jih bo proletarijat pometal s površja zemlje in po krajšem ali daljšem času prehodne dobe in rekonštrukcije, bo proletarijat upostavil kolektivno državo, — drugi raj.

Nasprotujoča si zgodovinska dejstva

To je vse preveč enostavno za sedanji komplicirani družabni sistem in razlike. Celo H. M. Hyndman, pospeševatelj angleškega socijalizma, piše v svoji knjigi "Evolucija revolucije" (1921) tako, da ne sledi natančno tolmačenjem Marksa. Med tem ko zatrjuje, da so bili razredni boji neprestani v evoluciji zapadne družbe, pa vendar ne more dokazati, da so razredni boji bili tisti, ki so dosegli prehod iz sužnosti v fevdalizem, ali iz fevdalizma v kapitalizem.

Hyndman prizna, da ni nikdar ničesar doseglo nasilno izražanja razrednega boja tako kot vstaja rimskih sužnjev in gladijatorjev, in, ako bi bili vstaši uspešni, bi vendar ostali cirkusi in sužnost kot preje. On pravi, da je rimsko suženstvo izginilo, ker je primanjkovalo sužnjev, ker je primanjkovalo denarja, za katerega bi zamogli kupiti sužnje, ker se je pomnožilo število prostih kmetov in delavcev, nadalje radi visokih stroškov transportiranja in drugih okolščin, kar je povzročilo, da se suženstvo ni izplačalo oziroma je postalo nemogoče.

Ravno tako, vstaja tlačanov pod fevdalizmom — Jacquery iz leta 1358 v Franciji, Wat Tyler-jeva vstaja iz leta 1381 na Angleškem in vojna nemških kmetov iz leta 1524 do 1525 — je imela prav malo za opraviti s propadom tlačanstva. Skoraj, da je dejstvo, da je tlačanstvo propadlo in da se je izpremenilo v prosto najemščino največ zato, ker so gospodarji oziroma grajščaki želeli najemnino v denarju mesto telesne službe, radi kraljevskega obdavčevanja za vojne z inozemstvom in še drugi vzroki razrednega boja, akoravno je bila želja tlačanov v mnogih slučajih pribojevati si svobodo, ali ki je imela zraven svoj upliv.

Stratifikacija v vsej družbi

Zgodovina pokazuje brezštevilne in strašne konflikte, toda njene strani so napolnjene prej z delnimi kot razrednimi boji.

Toda v največ slučajih je pleme proti plemenu, mesto proti mestu, narod proti narodu. Resnica je, da je bila stratifikacija v vsaki družbi z mnogimi in pogostimi konflikti interesov, toda notranje neprilike so bile držane k tlom s pogubonosno potrebo, da se postavi proti zunanjemu sovražniku v celotni fronti. "Hribovci rama ob ramo" ni bilo samo geslo, ampak je bil prvi pogoj, da so preživela škotska med seboj se tepoča plemena. Mogoče, da je razredni boj današnjega dne samo senca pacifizma, kateremu so moderni narodi naklonjeni, ker se razredi ne boje zunanjih sovražnikov.

Razredni boji so često igrali važen del v zgodovini, posebno v zadnjih časih, akoravno je prav lahko mogoče pretiravati njihovo važnost ter ni vedno lahko jih ločiti od razdelnih prepirov. Naprimer na Angleškem, so lastniki Londona, Yorka, Bristoli in v drugih mestih pogosto vodili boj med baroni radi čarterjev, davkov, in drugih stvari, toda ni povsem jasno, če se zamore take prepire smatrati kot razredne boje ali kot prepire, ki nastanejo iz lokalnih interesov in nasprotstva mesta ali okraja.

Stopnjema so rastla mesta glede velikosti, bogastva in moči, posebno v severni Angliji, kjer se je pričela industrijalna revolucija, dokler niso merkantilni in tovarniški interesi prekosili poljedelskih, tedaj so pa lastniki izgubili kontrolo in navadni ljudje so postali močni. Tako je bilo doseženo isto mirnim potom, kar se je doseglo v Franciji samo s krvavo revolucijo. Skozi vso zapadno Evropo je bila moč prenešena na en ali drugi način, toda je zelo težko reči, če smemo to imenovati razredni boj, razredni boj ali kombinacijo od obeh. Na vsak način pa, prekucnilo se ni lastniških pravic, ampak se je samo preneslo moč od ene skupine lastnikov na drugo in se odprlo vrata, skozi katera so vstopili novi možje, skozi katera vrata je bil vstop prej dovoljen samo gornjemu razredu.

Moderno stanje

Tako je težko najti prav popolen razredni boj do časa, dokler se ni dvignil moderni delavski razred po industrijalni revoluciji, ki se je pričela na Angleškem ter se hitro razširila na vse dele sveta. Naravno je, da se je prva velika delavska agitacija pričela v Angliji — takozvano čartistično gibanje v letih 1830 do 1850, gibanje, katerega sta Marks in Engels smatrala, da bode vodilo do socijalne revolucije. Ampak čartisti ti so zahtevali samo politične reforme, takozvanih "šest točk", katerih pa niso dosegli, čeravno so jim bile dovoljene od onega časa vse razen ene.

Od onega časa naprej je v vsaki kapitalistični deželi rastlo število delavskega razreda po številu in moči, kot se zamore to lahko videti v velikem gibanju delavskih unij, v rasti socijalističnih strank, v sprejetju mnogovrstnih delavskih postavodaj in v rastoči volji delodajalcev, da postopajo s svojimi delavci z večjim upoštevanjem in rešpektom.

Marksovo prerokovanje se ni uresničilo

Za vse to ne izgleda, da bi se moderno delavsko gibanje razvijalo po načrtih, katere je začrtal Karl Marks. V prvi vrsti, srednji razred ne izginja, ampak relativno narašča in kapitalizem, s cepljenjem nove krvi iz tega vira in iz delavskega razreda, se ojačuje, ravno tako kot so bili zemljiški posestniki ojačeni po buržoaziji za časa industrijalne revolucije.

Ta proces razmeroma zmanjšuje bojno moč delavskega razreda, kajti njegovi naravni voditelji so mu bili vedno odvzeti po delodajalcih za predelavce, vodje in lastnike. Razen tega, mnogi mladi in podjetni delavci, ki še niso napredovali, niso razredno zavedni proletarci na noben način, ampak samo privesek kapitalističnega razreda, v katerega upajo stopiti prej ali slej.

Drugič, mezdoslužilci še niso popolnoma organizirani v nobeni deželi in mnogi od teh, kateri so organizirani, spadajo k aristokraciji delavstva ter nimajo revolucijonarnih ciljev na vidiku. Računi se, da je v sedanjem času v Združenih državah okoli 6,000,000 organiziranega delavstva in približno 20 milijonov neorganiziranega delavstva. American Federation of Labor s svojimi 4,509,213 člani v letu 1920 je organizirana, ne za revolucijo, ampak za kolektivno pogajanje, kar ima logično posledico lojalno sodelovanje z delodajalci ter dostojno spoštovanje do interesov privatne lastnine.

Radikalni voditelji kot Wm. Z. Forster, žele spreobrniti American Federation of Labor k socijalizmu, toda ni nobenega takojšnjega upanja, da bi imel uspeh v svojih prizadevanjih. Delavske unije Evrope so mnogo bolj socijalistične kakor unije Združenih držav, kot se to zamore pričakovati z ozirom na relativno preobljudenost onih držav, kjer primankuje priložnosti za navadnega človeka.

Tretjič, med organiziranim delavstvom tudi primanjkuje očividno sloge in solidarnosti ter je mnogo prepirov med interesi med posameznimi strokami. Interesi delavcev v premogovnih rovih, interesi železniških delavcev in onih v jekleni industriji, naprimer, se prav nič ne strinjajo med seboj, ravno tako kot je različno vprašanje med zidarji, mizarji, plumberji in drugimi člani stavbinske industrije.

Mnogokrat izgleda, kot bi imeli mezdni delavci gotove industrije več skupnega z delodajalci kot z interesi drugih strok. Ravno tako vlaa velik nesporazum v interesih med izvežbanimi in neizvežbanimi delavci v vsaki obrti, kot se to prav natančno razvidi v prepirih med železniškimi navadnimi delavci in aristokratičnimi strojevodji ter sprevodniki.

Trojna alijanca na Angleškem

Nesporazumi interesov delavskega razreda se prav jasno zrcalijo v Veliki Britaniji v znani trojni zvezi premogarjev, železniških delavcev in transportnih delavcev, kateri so pred kratkim, tako je izgledalo, držali deželo za vrat pri vrat pri čem bi ne bili trpeli samo delodajalci, ampak tudi njihovi sodelavci drugih strok. Pa se vse, kot to, interesi vse-čine članstva trojne zveze si zoke cene premoga ravno tako slabo uplivajo na železniškega in transportnega delavca, kot na delavce v tovarnah in na vse ostale angleške delavce.

Mesto, da bi trojna alijanca dokazala solidarnost angleškega delavstva, meri delovanje teh pol revolucijonarnih organizacij ravno v nasprotno smer ter da povod resnim skrbem, kaj bi se zgodilo, po socijalni revoluciji, če bi se uresničili načrti sindikalistov in zveznih socijalistov ter bi postali načrti dejstvo.

Razredni boj bajka

Karl Marks je gledal naprej v dobo popolnega miru, v milinej, v katerem bi ne bilo razredov in radi tega tudi ne razrednih bojev, toda v tem si je sam sebi nasprotoval ter podiral svoje lastne teorije. Teorija razrednega boja dokazuje najbrže preveč, kajti, ako naj bo boj prvi pogoj napredka potem se mora nadaljevati tudi potem, ko se uresniči socijalna revolucija, v katerem slučaju bi bila socijalna demokracija v nevarnosti, da se zopet razbije. Toda, če kot je veroval Marks, ne bo potem nobenega razreda ali skupine, vojskujoče se v novem socijalnem razredu, se bo napredek končal, v vesoljni stagnaciji, neizpreminjajoče se, kristalizirane in steriotipirane družbe.

Ves Marksov sistem, tako dosleden samemu sebi in tako nedosleden dejstvom zgodovine, je poizkus, da se najde razumno podlago za razredni boj in za socijalno revolucijo. Ta podlaga je skupno se držeča cela vrsta predlogov, teorija vrednosti, prebitne vrednosti, naraščajoče mizerije in ostanek, — kar je že bilo tolikrat pretehtano in pronajdeno pomankljivo. Ker ni nobeden teh teoristično zdrav, zatoraj je racijanalna podlaga samo bajka, sanje, in če se razredni boj še nadaljuje, kar je prav lahko mogoče, ako se marksove teorije neuresničijo, se to mora zgoditi da ostane to samo bajka, ker ni človek prvotno razumna žival.

(Dalje prihodnjič.)

(Oglas.)

MI VSTAJAMO NJIH JE PA STRAH

RAZREDNI BOJI

Pod razrednim bojem razume vsakdo boj proletarijata proti izkoriščevalnemu kapitalizmu, katerega namen je, da drži delavce k tlom v mizeriji, da bi bili delavci nesposobni za boj. Kritik Marksovega socijalizma in socijalizma sploh, znani LeRossignol skuša s svojo kritiko dokazati, da se prerokovanje Marksa in drugih socijalističnih pisateljev niso udejstvila; ako se še niso, pa se še lahko izpolnijo. Marks ni bil prerok in ni bil vseveden, tako kot niso bili vsevedni oni prvi Amerikanci, ki so sestavljali ustavo Združenih držav; ker ljudstvo napreduje, zato je treba tudi izpreminjati ustavo v naprednejšem smislu, ravno tako kot je treba izboljševati Marksove teorije, kar delajo poznejši pisatelji. Kakor ne more nihče trditi, da je ustava Združenih držav za nič, tako ne more nihče trditi, da so Marksove ideje za nič. Tega noče poznati LeRossignol ter misli, da bi socijalizem uničil, ako namerava izpodkopati prvotne nauke socijalizma. Že mnogi drugi so poskušali uničiti socijalizem, pa se jim ni posrečilo, tem manj se bo to posrečilo njemu.

(Dalje prihodnjič)

—o—

Slabe posledice

John prijatelju Franku: Si se srečno iznebil tvoje bolezni? Ali še kaj čutiš sedaj slabe posledice?

Frank: O da, vsaki dan. Vzel sem namreč strežnico za ženo.

—o—

VELIKA AMERIŠKA SLABOST

Zapretje je ena izmed velikih amerikanskih bolezni. Vzrokov zanjo je veliko. Preveliko sedenja, naglica v življenju, ki nam ne dopusti, da bi si vzeli dovolj časa za obed ali kosilo, neredivna jedila, ledene pijače in drugi vzroki so odgovorni zato "najbolj navadne bolezni današnjih dni." Toda imamo pa tudi veliko ameriško zdravilo proti tej bolezni. Trinerjevo grenko vino je njegovo ime. Očiščuje črева in obenem jih krepi, vrača slabost in pomaga pri prebavi. Je popolnoma zanesljivo pri zaprtju, glavobolu, nervoznosti in drugih bolezni, ki izvirajo iz nezdravega želodca. — Joseph Triner, 1333-45 So. Ashland Ave., Chicago, Ill., se nestraši nobenega truda, da zadovolji svoje odjemalce. Čistota, nespremljiva enakost in najvišja kakovost vseh Trinerjevih zdravil so jamčene. Poskusite Trinerjevo Angelika Bitter Tonic, Trinerjev Cough Sedativ, Trinerjev Liniment ali Trinerjev Antiputrin in zadovoljeni bodete z uspehi. Vaš lekarnar ali trgovec s zdravili ima vsa ta zdravila v zalogi.

(Oglas.)

Iz raznih naselbin

(Nadaljevanje s 4. strani.)

Policija je aretirala voznika Joe Pavlika.

Chicago, Ill. — V slovenski cerkvi so se poročili rojak Jožef Beribak rod. iz Cerkelj na Dolenjskem in nevesta Johana Dobravec, rodom iz Begunj na Gorenjskem. Nadalje sta se poročila prekmurska Slovenca Mike Gruškovnjak in Marija Žerdin.

Najvarnejši kraj za skrivnje denarja

So hranilne vloge na First Wisconsin National Bank.

V našem hranilnem oddelku bodo vaše vloge absolutno varne ter vam bodo nosile po 3 odstotkov obresti.

Hvaležno sprejmemo vse vloge od $1. naprej. Pridite kadarkoli hočete ter pričnite s hranilno vlogo pri nas.

FIRST WISCONSIN NATIONAL BANK Milwaukee

VOLJA --- SREDSTVA --- PRAKSA

Za točno in vestno izvršitev poslov, ki so v zvezi —
s pošiljanjem denarja v stari kraj,
s potovanjem v domovino,
z dopremljenjem oseb v Ameriko in
z drugimi posli tega področja,
so nujno potrebne tri glavne stvari:

VOLJA — SREDSTVA — PRAKSA

Našo resno voljo za točno službo najbolje dokazujejo številna zahvalna pisma od onih rojakov, ki so se do sedaj poslužili naše tvrdke.

Naša sredstva so naš dobro organiziran urad, naše dobre zveze s starim krajem, naša zastopstva parobrodnih družb in naše državno bančno dovoljenje in državna kontrola čez naše poslovanje.

Nad 1,400 potnikov, ki so z našim posredovanjem do sedaj potovali v stari kraj ali od tam sem, govori o naši praksi.

Ako hočete Vi poslati denar v stari kraj, potovati v stari kraj, ali dobiti koga iz starega kraja, je v Vašo korist, da se obrnete na:

ZAKRAJŠEK & ČEŠARK

SLOVENSKA BANKA

70 — 9th Ave., New York City.

Uganke

(Nadaljevanje s 7. strani.)

Za danes damo čitateljem v rešitev tri uganke, ki so razmeroma prav lahke. Te se glase:

1) Kje je država Jesha-Jesiha? (Ime je nekoliko popačeno, in ima preveč črk).

2) Zakaj nosijo Turki rdeče pasove?

3) Mesar je kupil sto glav živine za sto dolarjev in sicer: teleta je plačal po 5¢, krave po $1.00, bike pa po $5.00.; koliko je kupil katerih? (Uganko je poslal Mr. Frank P. Shaltz, Calumet, Mich. — Imamo še več ugank od drugih rojakov, ki še pridejo vse na vrsto, katere so dobre.)

Kdor reši pravilno vse tri uganke, prejme običajno nagrado v obliki kupona za polletno naročnino.

—o—

Vsakdo po svoje

Pridigar staremu grešniku: vsak človek bi moral storiti svojo dolžnost in delovati za izboljšanje in izpopolnjenje človeške družbe. Jaz na primer učim in se trudim, da bi očistil domove, jih napravil bolj zdrave in lepše. Kaj pa vi storite v tem oziru? Jaz sem prepričan, da ne storite prav nič.

Stari grešnik: Dragi moj mož, za čiščenje domov naredim pa jaz več kot vi. Jaz sem namreč čistilec preprog.

V milosti božji

Šolski dečki so šli k spovedi in ko so stali v vrsti, je Tonček sunil v rebra Luka, katerega je sovražil, ko se je vračal že od spovednice in je bil zatopljen v pobožne misli.

Zunaj pred cerkvijo ga je Luka potem počakal in dečki so se zbrali okrog, misleč, da se bo pričel takoj boj, toda Luka je samo stopil pred Tončka, mu pomolil pest pod nos in rekel:

"Sedaj sem v milosti božji; jutri grem k obhajilu in to je tvoja sreča. Toda kadar bodem zopet v grešnem stanju, tedaj ti bodem nalomil vsa rebra.

Neumen človek

Prijatelj dijaku Ivanu: Človek božji, kaj pa si storil, da so vsi sorodniki na tebe ljuti?"

Ivan: "Kriva je vsega samo naša stara bogata teta."

Prijatelj: "Kako to?"

Ivan: "Bil sem tako neumen in ji poslal pred počitnicami iz mesta knjigo. "Kako si ohraniti zdravje in mladost."

Prijatelj: "O tako. Tvoji sorodniki so očividno zelo mehkosrčni."

Ivan: "Da vse dobro želijo moji teti, posebno pa še sveta nebesa in sedaj me psujejo, ker nisem kupil teti take knjige, ki bi radosti nebes opisovala."

—POSTOJTE — POGLEJTE — IN — POSLUŠAJTE—
— KAKE MIČNE STVARI VAM PONUJAMO —
ŠEST PREDMETOV ZA SAMO $6.00.

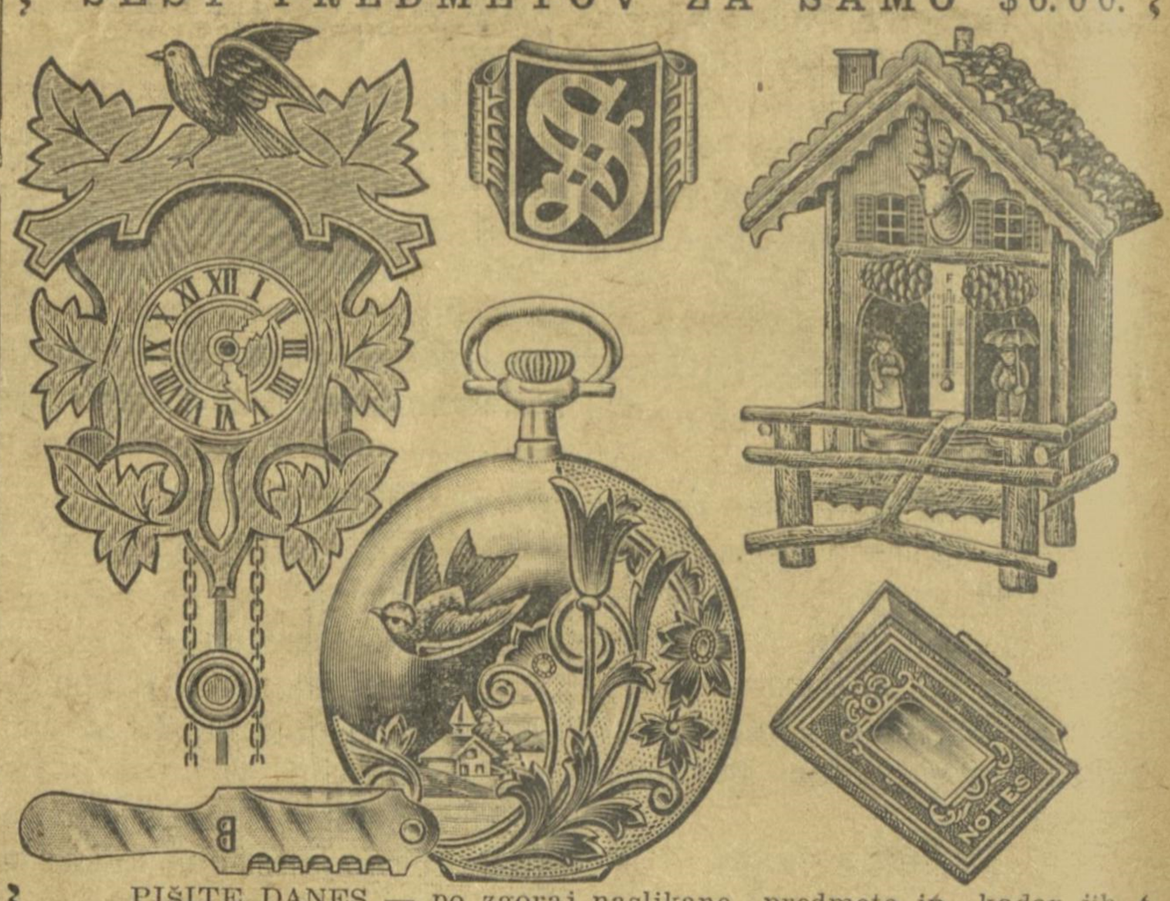

PIŠITE DANES — po zgoraj naslikane predmete in kadar jih prejmete, pokažite jih vašim prijateljem, sosedom itd. ter naj sami presodijo njihovo vrednost.

Ako hočete udejstviti veliko vrednost teh predmetov, požurite se, da bodete prvi, ki se poslužite te velike ponudbe in tako bodete vi naš zastopnik.

Cela stvar je zelo enostavna, zatoraj ne odlašajte prav nič. Izrežite sliko, napišite Vaše ime in natančen naslov, priložite 35c v znamkah za poštnino in stroške odpošiljanja in mi vam bodemo poslali te predmete ravno take kot so naslikani zgoraj ter popisani spodaj

1) Dobra ura kukavica, ki je napravljena iz dragocenega in trpežnega lesa, krasno izrezljana z roko, kar jo dela še dragocenejšo. kolesje je iz najboljšega materijala, da gre natančno in zanesljivo, ker je regulirana z uteži in je garantirana, da vas bo trpela celo življenje.

2) Avtomatični stroj za striženje las. Se lahko sami ostrižete tako, kot se počešete.

3) Železniška žepna ura s srebrnim niklastim pokrovom, krasno politirana in engravirana. Je izdelana tako, da drži natančen čas in je garantirana za več let.

4) Pozlačen (Gold filled) prstan z vašimi začetnimi črkami.

5) Barometer, najnovejši, izboljšana iznajdba, ki napove vreme en dan vnaprej z žensko pužo, ki pride pri vratih ven, ako bo lepo vreme, ako pa bo grdo vreme, tedaj se ne prikaže ženska, ampak mesto nje moški puža z dežnikom v roki. Znotraj na steni je termometer, ki kaže toploto. Tako uporaben predmet kot bi ne smel manjkati v nobeni hiši.

Nobeden imenovanih šest predmetov se ne proda sam zase, kajti samo na ta način, da jih prodamo skupaj, nam je mogoče prodati po tej nizki ceni, da si lahko vsakdo nabavi; ako jih pronajdete, da niso vredni dvakrat toliko kot ste plačali za nje, vam vrnemo denar. Ta skupina predmetov bo zelo privlačna za vaše prijatelje in oni jih bodo hoteli imeti od vas in vi boste želeli naročiti zopet nove — ZATORAJ, NAROČITE BRZO!

UNION SALES CO. DEPT. 518, 673 W. MADISON ST., CHICAGO, ILL.

AHRENS and VAHL

Obuvala za vso družino
855 GROVE STREET

J. KASTELIC & JOE ŠAŠEK
PEČLARSKI DOM
511 Park St.
(vogal 4. Ave.)
kjer se dobe dobra okrepčila.

NAPRODAJ 80 akrov dobre farmarske zemlje po nizki ceni. 2-½ milje vzhodno od Black River Falls, Wis. Vprašajte lastnika
G. WILLIS MCDERMOTT,
234 Balcom St., Eau Claire, Wis

Laški mornarji zmagali zoper vlado

Kaj premorejo delavci ako so trdno organizirani in solidarni, nam priča zopet slučaj laških mornarjev, kateri so bili zopet uspešni v boju zoper vlado. Poleg strokovne organizacije, imajo mornarji tudi še drugo in sicer gospodarko, znano pod imenom "Narodna zveza podmorskih delavcev" "Garibaldi", katera lastuje že večje število velikih in malih ladij in parnikov. Med te velike parnike spada tudi onih pet, kateri so bili vzeti Nemcem za časa vojne in katere je vzela po prvem dovoljenju vlade gospodarska zveza mornarjev. Sedaj so se socijalizmu nasprotni poslanci v laškemu departmentu združili, da prisilijo vlado, naj vzame vse te parnike nazaj, ter jih zopet da v roke privatnim lastnikom. Temu poizkusu so se uprli vsi poslanci socijalistične in komunistične stranke in nastal je pravcati boj, ki se je končal s končno zmago mornarjev in socijalistov. Delavci so po svojih zastopnikih izjavili, da se bodo borili do skrajnosti v tem slučaju.

Razen tega, da so si mornarji osvojili te velike parnike, kateri sedaj križajo oceane in prinašajo delavski organizaciji velike dobičke so pridobili mornarji tudi dva velika ruska parnika, katera pa so pozneje vrnili sovijetski ruski vladi. Ta dva parnika sta priplula v Jadransko morje in sicer prvi "Tver" je priplul z žitom za češko republiko v Trst, kot last samostojne republike v Vladivostoku, katere pa boljševiki niso priznali, drugi parnik "Redosto" pa je priplul iz Črnega morja kot last generala Vrangla, ali takozvane provizorične ruske vlade na Krimu. Priplul je v Genovo z bakrom in je imel razvito zastavo ruskega carja.

Organizacija mornarjev je bila o tem obveščena in ko sta parnika priplula v pristanišče, so se podali mornarji na krov, zavzeli parnika, razvili na njih rudečo zastavo ter ju proglasili kot last sovijetske Rusije. Seveda so tudi vso blago smatrali kot last iste vlade ter ga razložili in kasneje prodali po dovoljenju ruske sovijetske vlade. Laška vlada je bila v obeh slučajih brez moči; ni se zamogla ustavljati mogočni delavski organizaciji in tako so mornarji mirno zasedli te ruske parnike ter jih z lastnim moštvom poslali v Rusijo, kot last prave ruske vlade, to je sovijetov.

Kdor hodi po zaljubljenih potih, za tega je tisoč milj kakor ena.

ALI STE BOLNI?

Dr. Chas. Erven 18 let v Milwaukee

Ako se ne počutite ravno dobro in vi ne veste vzroka, dajte si zobe preiskati, ker so pogostokrat zobje vzrok slabega zdravja. Pridite k Union Dental Co., **najbolj znani zobozdravniški urad** kjer bodete dobili z o b o zdravniško pomoč veščaka po zmernih cenah. Tukaj bodete imeli prednost, izbol-šanih in priznanih modernih metod, vštevši X-žarčno preiskavo in

SOMNOFORM

ki ima prednost, da odstrani bolečine, ne da bi bolnik izgubil kaki čut.
KONDUKTIVNA ANESTEZIJA ALI ŽIVČNE OVIRE
Odstranljivo umetno zabavje
Naš najboljši nasveti ZASTONJ za vsa dela, znana zobozdravniški vedi.
NE RAČUNAMO NOBENIH NEPOTREBNIH STROŠKOV
Ne smete si predstavljati, da je visoka cena znak dobrega zobozdravništva. Bolniki so že plačali visoke cene za slabše delo.

POGLEJTE SI NAŠE CENE

Za 10 let pisana garancija
Polno zobovje $8, 10, in $12

Najbolše zlate krone, 22 K Porcelanaste krone, umetno zobovje 6.50

Drugi dentisti računajo od $8.00 do $15.00 za tako prvovrstno delo in materijal.
Najboljše srebrne zapolnitve - $1.00
Ohranite v spominu naslov našega urada.

DR. CHAS. ERVEN

UNION DENTAL CO.

Severovzhodni vogal Third St. in Grand Ave.; vhod 230 Grand Ave., drugo nadstropje.
URADNE URE: 8:30 do 8.
Govorimo vse slovanske jezike.

LASTUJTE LASTNI DOM

Stanovanjska hiša za 2 družini, Clinton St. blizu Lepham $3,900, naplačilo $1000, ostanek kot najemnino.

2 cottages, Maple St. blizu Hanover . Samo za $3,500.00.

Krasen flat 32nd St. blizu Park Hill Ave. $6,500. 00. Naplačilo $2,000, ostanek kot najemnina.

CHAS. A. KOUBECK
690 Scott Street
Tel. Orchard 1394

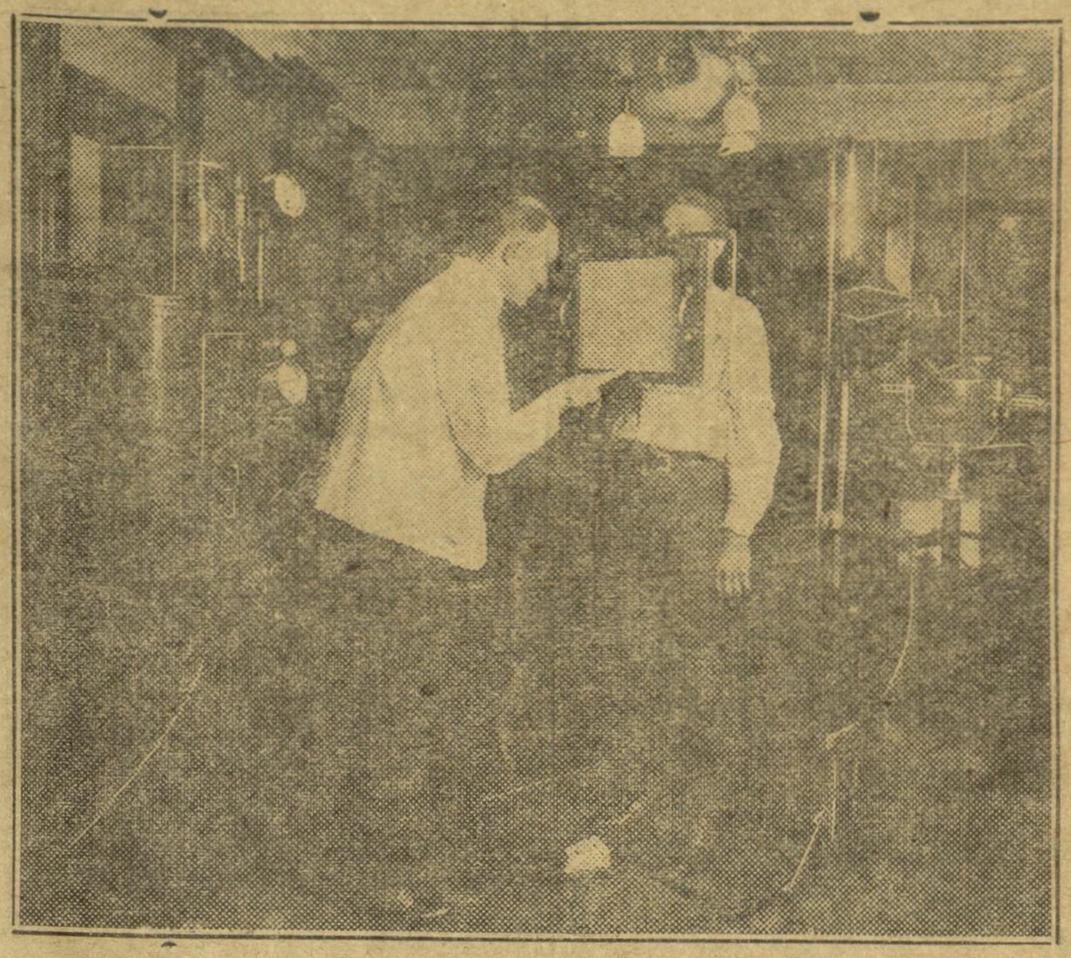

NAJDITE VZROK IN GA ODSTRANITE.

po Wasisco, Wasisco & Wasisco

DOKTORJI KIROPRAKTIKE
ki imajo največji kiropraktični urad in X-žarčn laboratorij v Milwaukee.
Urad v mestu na 209 Grand Av ., Room 401 telefon Grand 3601
Uradne ure: 9-11:30, 2-5, 7-8 zv.
Urad na južni strani 307, Juneau Bldg., vogal 1st Ave. & Mitchell St.
Uradne ure: 9-11, 3-8, ned 10-12
Če imate sledeče bolezni: želodčne neprilike, neprilike v črevesju, neprilike v ledicah, v srcu, v jetrih itd., revmatizem, nervoznost, zabasanost, Neuritis, Sciatica, glavobol, paraliza, naduha, tuberkuloza in druge bolezni. Oglasite se pri nas!

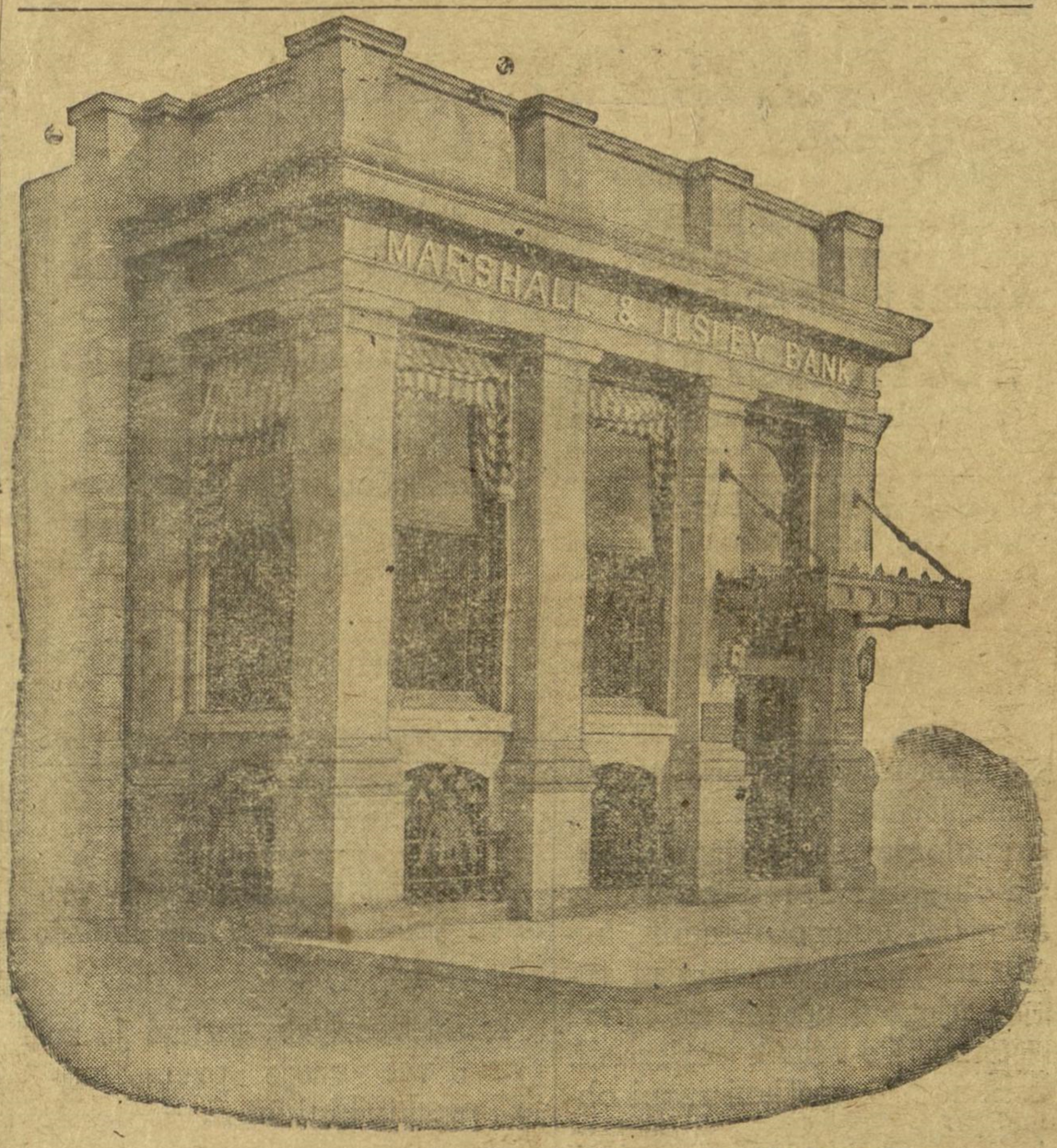

POŠILJANJE DENARJA V JUGOSLAVIJO.
Mi smo izboljšali naše zveze za pošiljanje denarja v inozemstvo ter izdajemo čeke na vse vodilne banke vseh delov sveta. Posebno dobro zvezo imamo z bankami v Jugoslaviji kot v Ljubljani, Zagrebu i.t.d.

MARSHALL & ILSLEY BANK
PODRUŽNICA NA JUŽNI STRANI: 374 NATIONAL AVENUE

NAZNANILO

Rojakom naznanjam, da sem se pravkar povrnil iz stare domovine ter sem pričel sedaj zopet s prodajo šifkart in pošiljanjem denarja v vse dele sveta.
Se priporočam

Josip Tratnik
268 First Avenue Tel. Hanover 5199

GOSTILNA

Na razpolago razna okrepčila.

FRANK MARKELC
na 400 Reed Street

Telefon Hanover 4131-M

J. Hervat

309 FIRST AVENUE
Milwaukee, Wisconsin.

PRODAJE
najboljše moške čevlje

RAZPRODAJA ČEVLJEV.

Kdor želi kupiti poceni od $ 3.00 naprej čevlje, jih dobi sedaj, ker hočem razprodati vso zalogo, radi odhoda v stari kraj.

MARTIN JUG
312 National Ave.
vogal Reed St.
Telefon Hanover 2646

30 ODSTOTKOV
cenejše so sedaj pomladne
OBLEKE
Ako želite imeti dobro in trpežno obleko po nizki ceni in narejeno po meri, naročite jo pri krojaču

JOHN REZEL
5122 National Avenue

MIKE KIRN
309 Ellen St. vogal Russell Avenue
Vzemite Deleware karo na Clinton St.
Telefon Hanover 2152
GOSTILNA
Se priporočam rojakom za obilen poset.

Katerih verskih obredov ni poznal Kristus in njegovi učenci

Znanstvena knjiga Reymer's Chronologie piše o raznih verskih obredih: Katoliška cerkev ima sedaj mnogo obredov, katerih ni poznal Kristus in tudi ne njegovi učenci, ali prvi kristjani. Po starih cerkvenih spisih so bili upeljani razni obredi: Blagoslovljenje vode leta 120 po Kristusu. Menihi so prišli še le leta 348 po Kristusu, latinska maša leta 394, zadnje maziljenje pa leta 550, pekel so našli še le leta 594, Marijo in svetnike so pričeli častiti leta 715, poljubljanje papeževe noge so upeljali leta 809, blagoslovljenje zvonov leta 1000, in do leta 1015 so se vsi duhovniki katoliške vere ženili. Spoved in odpustke ter vse, kar spada k temu, so upeljali še le leta 1119 in ko je bila upeljana izpoved, je prišla sveta inkvizicija in sicer leta 1204; temu je sledilo zapoved papeža pija I., da moramo verovati v brezmadežno spočetje Marije.

PRODAJALEC
GEORGE DRAZICH
420 National Ave.,
Milwaukee, Wis.

Gornja slika vam predstavlja Forest King Stump Puller (ruvalec štorov), ki je priznan kot najboljša priprava za ruvanje štorov pri čiščenju farm. Napravljen je iz najboljšega jekla ter preizkušen, ki se je izkazal dosedaj kot najzanesljivejši in najcenejši. Vaš denar vam vrnemo, ako ste žnjim nezadovoljni. Cene: $128.52, $165.87 in $231.83. Triletna garancija.

IZGUBLJEN

Majhen deček, v velikosti moža, bosonog obut v očetove čevlje. Škilil je vzadaj na vratu. Nosil je suknjo iz koštrunovega zrezka s podlago iz fižolne juhe. Ostrižen je bil na kodre.

Rojen je bil pred svojim starejšim bratom, njegove matere pa ni bilo zraven pri tej priložnosti.

Njegova ušesa so bela z rujavo-črno barvo.

Ko se ga je videlo zadnjič, je odmetaval veter z lopato izpred trgovine

JOSEPH SOUSHA

trgovina s čevlji za vso družino
in popravljalnica
West Allis, Wis. Tel. W. A. 430-J
7214 National Avenue
$1,000 nagrade, kdor ga ulovi.

Simon Sluga

541 Park St,

GOSTILNA
in
RESTAVRANT

Se priporočam vsem rojakom Slovencem in Hrvatom za blagohoten obisk.

Pri meni boste postreženi točno in po nizki ceni. Na razpolago vedno sveža topla in mrzla jedila.

Se priporočam.

Hudič je izgubil

Neki list v Londonu je priobčil pred nekaj tedni sledečo smešnico:

Mlad veseljak, kateri je zapravil vse svoje premoženje, je prodal hudiču svojo dušo pod pogojem, da mu mora isti, predno pride po dušo rešiti tri uganke. Točno je prišel v zadnji uri veseljaka gospod satan pripravljen, da pobaše dušo. Veseljak je bil silno prestrašen, toda upanje, da ga rešijo tri uganke, mu je dala moč in tako je naložil satanu prvo uganko, katero je pa satan z lahkoto rešil; ravno tako je lahko rešil drugo in veseljak se je že potil v velikem strahu. Tedaj pa je prišla njegova stara ljubica in mu zmagonosno zatrdila, da hoče satana premagati, naj se le na njo zanese. Veseljak je zopet pričel upati, ker je že večkrat slišal, da premetena ženska lahko vraga premaga. Ko je rešil satan drugo uganko, je vzela ženska v roko svoj klobuk ter ga vprašala: "Povej sedaj, kateri je sprednji in kateri je zadnji del na tem klobuku." Satan je klobuk ogledoval dolgo časa in potem priznal, da ne more rešiti tega vprašanja in veseljak je bil prost.

Farmarska zemlja Farmarska zemlja

Usedena rodovitna zemlja (Silt loan soil)
ALI STE BREZ DELA ALI ŽELITE DELATI ZASE — POTEM VPRAŠAJTE MOŽA, KI IMA 9000 AKROV NAJBOLJŠE ZEMLJE V WISCONSINU NAPRODAJ ZA CENO, KI JE PRAVA. POGOJI.

VSA
Zemlja s trdim lesom
Lesom za hiše
Lesom za dobiček
Obrnite se na

FFRTILE ACRES SALES CO.

W. C. Layer Ch. M. Wagner J. B. Gottschalk
310-311 Caswell Blk. 114 Grand Ave

C. E. Rački
Naseljniški ravnatelj MILWAUKEE, WIS.

Odprto tudi ob nedeljah od 10—12 in 2—4.

Pošiljatve v Jugoslavijo

Ustanovljena 1841 Kapital $18,000.000.00

Glavni urad
American Express Co.
65 Broadway, N. York.

Nakazila v inozemstvo, čeki in nakazila po kablu v Jugoslavijo; mi jih prodajamo po nizkih cenah. Pri nas lahko vložite denar v jugoslovanske banke ali ga iz njih dvignite potom nas.

Jugoslovanski in tuji denar naprodaj.

NE NOSITE GOTOVEGA DENARJA S SEBOJ DOMU.

Postave mnogih držav, skozi katere morebiti potujete, prepovedujejo imeti s seboj več kot mali znesek denarja in ga nesti iz dežele. Čeki American Express družbe (American Express Travelers Cheques) niso podvrženi tem odredbam, in istočasno vas ščitijo proti izgubi in tatvini. Izdajajo se v dolarjih Združenih Držav, liver sterlingih in francoskih frankih. Oni stanejo samo 50c za $100.00 vrednosti v čekih.

Poslužujte se naših dolarskih Money Orders za plačevanje računov ali za pošiljanje denarja v tej deželi ali Kanadi. **Kadar pošiljate denar, zahtevajte vedno potrdilo American Express družbe.** To vas ščiti proti izgubi.

Obrnite se na katerosikoli podružnico ali na urad American Express Company ali na naš lokalen urad:
368 Broadway, Milwaukee.
ali pa pišite **v vašem lastnem jeziku na:**
FOREIGN MONEY ORDER DEPARTMENT

American Express Co.
65 Broadway, New York, N. Y.